

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ПЕТА РЪДОВНА СЕСИЯ.

XXXII ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ, 28 НОЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало на 1 часа слѣдъ пладиѣ, подъ предсѣдателството на Д-ра Странски.)

Предсѣд.: (Звъни.) Засѣданието се отваря. Г. Секретаръ ще прочете списъкътъ на г. г. депутатитѣ.

Секр. Данчевъ: (Чете повмения списъкъ.)

Предсѣд.: На днешното засѣдание присѣдствувать 47 представители, отсѣдствувать 3: Шв. Е. Гешевъ, Беневъ и Д-ръ Владо безъ отпущъ.

Ще се прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Руселиевъ: (Чете протоколътъ.)

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка върху четений протоколъ? (Нѣма.)
Значи одобрява се.

Има да се прочете едно съобщение.

Секр. Данчевъ: (Чете.)

№ 3294 26/11 1883 г.

Г-нъ Предсѣдателю,

Въ настоящето ми приключенъ имамъ честта да Ви препровада, въ 56 екземпляра, единъ законопроектъ, разрѣшающъ на Правителството да снесе една часть отъ плана на кадастра презъ 1884 год., законопроектъ изработенъ и представенъ мене, заедно съ изложение на мотивитѣ му, отъ г. Директора на Земледѣлието, Търговията и Общ. Сгради.

Приемете и пр.

(Подп.) Глав. Управитель: *А. Богориди.*

(Гласове: На комисията.)

Предсѣд.: Ще се прати на бюджетарната комисия.

Минаваме на дневния редъ, който е второ развѣскване на законопроекта за ипотекитѣ.

В. Нейчовъ: Този законопроектъ не е раздаденъ на всички депутати и азъ съмъ отъ тия които го нѣматъ. Азъ питахъ въ комисията, но нѣма, пратиха да се искатъ отъ печатницата ако се намѣратъ нѣколко екземпляра.

Предсѣд.: Въ канцеларията имаше толкова, колкото сж и депутатитѣ и всички си взели по единъ. Ако нѣкои сж изгубили своитѣ и ако си доставатъ изново, то е друго.

Секр. Руселиевъ : (Чете.)

Законопроектъ за привилегиитѣ и ипотекитѣ.

ГЛАВА ПЪРВА.

Основни постановления.

Чл. 1. — Който се е задължилъ лично, длъженъ е да изпълни своитѣ обязательства чрезъ всичкитѣ свои имоти движими и недвижими, настоящи и бждщи.

Предсѣд.: Комисията прави слѣдующето измѣнение, намѣсто: «който се е задължилъ лично», — «който е задълженъ лично». (Приема се.)

Чл. 2. — Имотитѣ на длъжникътъ сж общъ залогъ на неговитѣ вѣрители (*créanciers*), които всички иматъ еднакво право върху имотитѣ на длъжника, освѣнъ ако има законни причини за предпочитание помежду имъ. (Приема се.)

Чл. 3. — Законнитѣ причини за предпочитание сж привилегиитѣ и ипотекитѣ (Приема се.)

Чл. 4. — Ако вѣщата подчинени на привилегия или ипотека загинатъ или се повредатъ, а сж застрахувани, тогава количествата, длъжими за обезщетение на загубата или на повредата отъ застрахователитѣ, ако се не употребятъ за възстановление или поправяне на загиналото или повреденото вѣщо, трѣбува да послужатъ за наплащане на привилегируванитѣ или ипотечнитѣ вѣрсии (*créances*).

Лицата, които сж застрахували тия вѣща, се освобождаватъ обаче отъ отговорностъ, ако платятъ длъжимото обезщетение въ тридесать дни отъ деия на загинаването или повреждането на вѣщата, безъ да се е появила нѣкоя оппозиция прѣзь това врѣме.

Сжщо трѣба да послужатъ за наплащане на привилегируванитѣ и ипотечнитѣ вѣрители и количествата длъжими отъ насилственно отчуждение на недвижимъ имотъ (*expropriation*) по причина на обществена полезностъ или на служебностъ (*servitude*) наложена отъ закона.

Предсѣд.: Комисията предлага да се махне втората алинея; въ първата алинея думата «отъ застрахователни» да се заличи отъ тамъ и прибави слѣдъ думитѣ: „ако не се употребятъ“. (Приема се.)

ГЛАВА ВТОРА.

За привилегиитѣ.

Чл. 5. — Привилегиата е едно право за предпочитание, което законътъ дава на нѣкои вѣрсии по причина на тѣхното происхождение. (Приема се.)

Чл. 6. — Привилегируваната вѣрсия се предпочита отъ всички други вѣрсии, даже ипотечни.

Между нѣколко привилегирувани вѣрсии предпочитанието се опредѣлява отъ настоящъ законъ споредъ качеството на привилегиата. (Приема се.)

Чл. 7. — Привилегируванитѣ вѣрсии, които сж отъ сжщия рѣдъ, се плащатъ всички съразмѣрно съ стойността на всякоя една отъ тѣхъ. (Приема се.)

Чл. 8. — Привилегиитѣ, споредъ причината на вѣрсиитѣ, могатъ да бждятъ върху движими и върху недвижими имоти.

В. Нейковъ: Съ всичко почитание къмъ г. Руселиева ще кажа, че каквото чете не се чуе, защото гласътъ му на глъчката, която царува надъ нашитѣ глави, не може

да надвие. (Смѣхъ.) Истината всѣки частно е чель законопроектъ, но и когато се гласува трѣба всѣки представител да знае какво се гласува. Отъ гласа на г. Руселиева не се чуе нищо.

Предсѣд. : Мисля, ако г. г. депутатитѣ дадатъ по-голѣмо внимание на това което се чете, ще чуватъ.

Има ли възражение на членъ 8? (Нѣма.)

О Т Д Ъ Л Ъ I.

За привилегиитѣ върху движими.

Чл. 9. — Привилегиитѣ върху движимитѣ сж Общи или Специални.

Първитѣ тегнатъ на всичкитѣ движими имоти на длъжникътъ, а вторитѣ се прилагатъ само на нѣкои движими. (Приема се.)

§ I.

За общитѣ привилегии върху движими.

Чл. 10. — Иматъ привилегия върху всичкитѣ движими имоти на длъжникътъ, въ слѣдующий рѣдъ, върситѣ, които произхождатъ :

1°. Отъ сѣдебни разноси направени за съхранителни или изпълнителни актове върху движимитѣ въ общъ интересъ на вѣрителитѣ ;

2°. Отъ разноси за погребението на умрѣлий длъжникъ, потребни споредъ обичая ;

3°. Отъ разноси по болѣдуванието направени презъ послѣднитѣ шестъ мѣсяци отъ живота на длъжника ;

4°. Отъ снабдявания съ потребни за живѣние нѣща направени на длъжника и на неговата фамилия презъ послѣднитѣ три мѣсяца ;

5°. Отъ заплати длъжими на слуги презъ послѣднитѣ шестъ мѣсяци ;

6°. Отъ прями данъци длъжими на Държавата за текущата и истекшата година заедно съ добавъчнитѣ на общинитѣ и окръжитѣ.

Тая привилегия на прями данъци не се простира и върху поземелний данѣкъ.

Предсѣд. : Комисията предлага въ 3-а ал. на члена да се изостави думата «отъ живота». (Приема се.)

§ 2.

За привилегиитѣ върху нѣкои движими.

Чл. 11. — Иматъ Специална привилегия :

1°. Вѣрситѣ на Държавата отъ право за мита и Градеки даждия (octroi) или каквото и да било друго коственно даждие върху движимитѣ, на които се отнасятъ ;

2°. Наемитѣ отъ недвижими за текущата и истекшата година : върху произведенията презъ годината отъ даденитѣ подъ наемъ земи ; върху храната, която се намира въ къщитѣ и сградитѣ зависящи отъ наемното полско имѣние, ако храната произхожда отъ него, и върху всичко, което служи за експлоатация на имѣнието или което съдържава имѣнието или наемната къща.

Сжщата привилегия има наемателътъ за поврѣдитѣ причинени на наемнитѣ сгради и на полското имѣние, за поправкитѣ тежачи на наемника, за повръщанieto на вѣщитѣ оставени да служатъ за обработване и експлоатация на имѣнието, и за всичко което се отnosi до изпълнението на наемателното.

Тая привилегия дадена на наемателя върху движимитъ, които съдържа наемната къща или имънието, се простира не само върху движимитъ, които принадлежатъ на наемника, а още и върху движимитъ, които сж притѣжание на други лица, до когато тия движими се намиратъ въ наемната къща или въ имънието, освѣнъ, ако се касае до вѣщи откарани или изгубени, или ако се докаже, че наемателятъ е билъ извѣстенъ, когато сж се занесли движимитъ, че тия принадлежатъ на други, а не на наемника.

Горѣказаната привилегия върху храната и вѣщитъ сжществува и когато тии принадлежатъ на поднаемникъ, нъ само за количеството, което той дължи, безъ да се взима въ внимание онова, което е платилъ по-напрѣдъ безъ време.

Наемателятъ може да запре чрезъ съхранителенъ севестръ движимитъ, върху които има привилегия, когато тии сж се принесли на друго мѣсто безъ негово съгласие, и той слѣдува да има върху тѣхъ привилегията си, съ заглавие обаче на правата, които трети лица сж придобили слѣдъ пренасяннето на тии движими;

3-^o Количествата дължими за сѣмена и за обработване и за беридба презъ годината, върху произведенията на тая беридба;

4-^o Вѣресията срѣщу залогъ, върху заложенитъ движими, находящи се у вѣрителя;

5-^o Разноснитъ направени за съхранение или улучшение на движими, върху тия движими, ако се намиратъ още у ония, които сж направили тия разноси;

6-^o Снабдявания направени отъ дръжателъ на гостилница, както и наемтъ, който му ся дължи, върху вѣщитъ на пѣтника, които сж били пренесени и се намиратъ още въ гостилницата;

7-^o Разноснитъ за пренасяние, за мито и за градско даждие, върху пренесенитъ вѣщи, които не сж още предадени отъ прѣносвача, и даже върху ония, които сж предадени, стига въ послѣдний случай да се намиратъ още въ рѣцѣте на оновова, комуто сж биле предадени, и тѣжбата да се подвигне съ расстояние на три дни отъ предаването.

8-^o Количествата дължими отъ чиновници на Дръжавата и на общинитъ и на други юридически лица, по дѣла зависящи отъ службнитъ имъ, върху фондоветъ на порѣчителствата на чиновницитъ и върху лихвитъ, които можтъ да се дължатъ за тия фондове. (Приема се)

§ 3.

За рѣда на привилегиитъ върху движими.

Чл. 12. — Привилегията за сѣдебнитъ разноси, показана въ нумеро 1-^o на чл. 10, се предпочита отъ всички специални привилегии, показани въ чл. 11.

Другитъ привилегии, показани въ чл. 10, се предпочитатъ отъ специалнитъ привилегии показани въ нумеро 2-^o на чл. 11, въ тий не се предпочитатъ отъ другитъ привилегий показани въ сѣщия 11 членъ. (Приема се.)

Чл. 13. — Ако има вѣсколко вѣресии, които иматъ специална привилегия върху сжщото движимо или върху сѣщитъ движими, предпочитаннето става по слѣдующий рѣдъ:

Вѣресията на Дръжавата се предпочита отъ всякоя друга вѣресия върху движимитъ, които сж били предмѣтъ на даждията, показани въ нумеро 1-^o на чл. 11.

Вѣресинтъ показани въ нумеро 3-^o на чл. 11, се предпочитатъ отъ вѣресинтъ на наемателя върху произведенията на годишната беридба;

Върху движими, които съдържа къщата или имънието, вѣресията показана въ нумеро 5-^o на 11 членъ се предпочита отъ вѣресията на наемателя или поднаемателя;

Върснитъ показани въ нумеро 6.^о на чл. 11 се предпочитатъ отъ върснитъ показани въ нумеро 7.^о на същия членъ. (Приема се.)

ОТДѢЛЪ II.

За привилегиитъ върху недвижими.

Чл. 14. — Върсията отъ съдебни разноски по отчуждение на недвижими и по отчуждение рѣда на расхвърганиято, направени въ общъ интересъ на вѣрителитъ, има привилегия върху отчуждениитъ недвижими и се предпочита отъ всякоя друга върсия. (Приема се.)

Чл. 15. — Иматъ също привилегия върснитъ на Државата отъ поземелний и кадастралний данѣкъ на текущата и преминалата година, заедно съ общинскитъ и окръжнитъ добавочни, върху всичкитъ недвижими на данѣкодавеца, лѣжащи въ окръжността на общината, въ която трѣба да се събере данѣкътъ, и върху произведенията и наемитъ на реченитъ недвижими, безъ повреда на специалнитъ срѣдства за изпълнение (екзекуция) дозволени отъ закона.

В. Нейцовъ: Азъ зная, че има «данѣкоплащачи», но не зная да има «данѣкодавци»! Поше да се казваше «данѣкодаватели» по е възможно, а «данѣкодавци», значи да ги дави . . . (Смѣхъ.) Предлагамъ да се каже «данѣкоплащачи». (Приема се.)

Чл. 16. — Съпритязателъ на сграда има привилегия върху пая на другий съпритязателъ за разноскитъ, които е билъ принуденъ да направи за поправянieto и.

Също съпритязателъ на единъ общъ зидъ има привилегия върху сградата на съседа си, която е облѣгната на общий зидъ, за разноскитъ, които е билъ принуденъ да направи за поправяние или изграждане изново на тоя зидъ.

Ако длъжникътъ оспорява тая привилегирована върсия или оспорява стойността на поправкитъ, вѣрителътъ може да се отнесе до компетентното сѣдилище, на което рѣшението ще е равносильно съ публиченъ актъ сключенъ между длъжника и вѣрителя.

Ако сградата, върху която ще бѣде привилегията, е ипотекувана, съпритежителътъ на сградата или на общий зидъ е длъженъ, подъ наказание да остане привилегията му ничтожна, най-малко петнадесетъ дни прѣди да почне поправкитъ да извѣсти както съпритязателя си така и ипотечнитъ вѣрители и да ги покани да направатъ заедно съ него чрѣзъ единъ експертъ предварително оцѣнение на работитъ, които ще предприеме.

Ако тая покана остане безъ слѣдствие, съпритязателътъ, който иска да извърши поправкитъ, е свободенъ слѣдъ истичанието на петнадесетодневний срокъ да почне работитъ, въ въ три-тъхъ мѣсяца слѣдъ свършването имъ трѣба да се погрижи да стане проверка на направенитъ отъ него разноски чрѣзъ единъ експертъ назначенъ отъ компетентното сѣдилище.

Разноскитъ за експертизата ще се притурягъ при другитъ разноски.

Привилегията, показана въ тоя членъ, и безъ вписване има сила за три мѣсяца, а за да запази силата си и за по-нататѣкъ, трѣба актътъ за привилегията да се впише най-късно въ разстояние на три-тъхъ мѣсяца въ поземелнитъ книги.

Въ противенъ случай вѣрителътъ ще има само право за ипотека, която ще има рѣдъ отъ датата на вписването и.

Вписването на тая привилегия подлѣжи на подновяване съгласно съ 40 членъ на тоя законъ.

В. Нейчовъ: Г-да, има да направа една много важна забѣлжка въ тоя членъ. Въ закона запетаята, точката и двоеточието играятъ твърдѣ важна и съществена роль. Въ тая законопроектъ тѣ измѣняватъ условието на ясността, опредѣленията се губатъ. Тукъ не само сж ексикъ запетантѣ, но даже и които ги има не сж на мѣстото си. А пакъ една запетая криво турена много значи. За това трѣба или на бюрото или на други да се остави да преглѣдатъ и направатъ поправка въ запетантѣ и точкиѣ, да остане ясна волята на законодателя. Инакъ ставатъ причини на много злини.

Предсѣд.: Комисията туря своитѣ ортографически бѣлжки.

Нейчовъ: Понеже азъ незнай какви сж тѣ, азъ не мога да гласувамъ за тѣхъ.

Маджаровъ: Добръ е наистина да се направатъ бѣлжки въ тоя законопроектъ по точкиѣ и запетантѣ. Но добръ ще бѣде г. Нейчовъ да се съгласи да приемемъ така законопроектътъ, а послѣ да изберемъ една особена комисиия да направи редакционни поправки. (Нейчовъ: и то приемамъ.)

Предсѣд.: Нема ли възражение за члена? (Нѣма.)

Чл. 17. — Въреснитѣ показани въ чл. 10, които не би се исплатили отъ движимитѣ на длъжника, ще се присъединяватъ спомагателно въ рѣда на разхвърганието цѣната на недвижимитѣ на длъжникътъ предпочтително отъ непривилегируванитѣ и неипотечнитѣ въресии.

Д-ръ Жечевъ: Не бѣхъ тука когато се захванало гласуването на тоя законопроектъ. Вѣрвамъ и по-преди трѣба да е същото изложение текетътъ на Български языкъ така тъмно. Подъ думата «въресия» се разбира, човѣкъ да събира дѣто е раздавалъ на въресия. Тукъ не е мѣстото на тая дума и трѣба да се замѣсти съ друга.

Нейчовъ: Азъ мисля, че забѣлжката на г. Жечева има мѣстото си, макаръ че се не наѣ той да направи поправка. Думата «въресия» се употрѣбява и въ тоя смисълъ истина. Но това тълкувание отъ него пакъ не е точно, понеже баба ми и дѣдо ми казваха за «въресия» това, което се има за вземане, както и за даване. А знаемъ, че сгѣпансе е това, което само има да се взема, а не и да се дава. Отъ това се вижда разликата. Така щото, въ тоя законъ макаръ да има сѣдши и чиновници които правилно ще тълкуватъ тая дума, но ще има и серсеми хора, които ще тълкуватъ да взематъ кжцата или мебелтъ на човѣка.

Д. П. Минковъ: За да не губимъ напраздно време добръ ще бѣде г. Жечевъ да каже българска дума вмѣсто тая и да минемъ нататѣкъ.

Д-ръ Жечевъ: Азъ просто не мога да приема членътъ съ такава дума (смѣхъ).

Д. Т. Бракаловъ: За да се успокои г. Минковъ предлагамъ да се възложи не на г. Жечева, че той не е взелъ 120 лири, да намѣри българска дума и да се успокои г. Минковъ, та да минемъ нататѣкъ, но да се отнесе работата до тоя който е взелъ 240 лири за изработване на законопроекта. Тукъ не е виновенъ г. Жечовъ.

Предсѣд.: Има ли възражение на члена? (нѣма.)

Д-ръ Жечевъ: Въпросътъ не бѣше за члена, тукъ бѣше за думата «въресия». Мисля г. предсѣдатель ще замѣсти съ друго тая дума.

Предсѣд.: Бюрото неможе нищо да исправи ако нѣма предложена поправка или доправка.

ОТДѢЛЪ III.

За привилегитѣ на непълнолѣтни и запрѣщени върху имотитѣ на опекунитѣ.

Чл. 18. — Непълнолѣтнитѣ и запрѣщениитѣ иматъ обща привилегия върху движимитѣ и недвижимитѣ имоти на своитѣ опекуни въ разстояние на врѣмето, прѣзъ което трае опекунството, и още до шесть мѣсяца отъ деня, въ който опекунитѣ предадѣтъ обща смѣтка за управлението си.

Тая привилегия обаче не се предпочита нито отъ друга нѣкоя привилегия, нито отъ ипотечнитѣ вѣрсии, а само ще има рѣдъ преди непривилегируванитѣ и неипотечнитѣ вѣрсии. (Приема се.)

Г Л А В А III.

За ипотекиитѣ.

О Т Д Ѣ Л Ѣ I.

Общи постановлениа.

Чл. 19. — Ипотеката е едно вѣщно право върху чужди недвижими, назначени да служатъ за уздравление изпълнението на нѣкое обязательство въ полза на единъ вѣрителъ.

Ипотеката е нераздѣлима, и съществува изцѣло върху всичкитѣ отяготени съ нея недвижими имоти, върху всякой отъ тѣхъ и върху всякоя часть отъ тѣхъ.

Тя е присѣщна на недвижимитѣ и ги слѣдува въ чинто рѣдъ и да преминѣтъ.

Д. Т. Бракаловъ: Азъ искамъ да ми се обясни какво значи това „вѣщно право“. Когато ние законодателитѣ тукъ малко разбираме тоя диалектъ, колко повече сѣдинитѣ. Азъ моля да се обясни отъ официалната трибуна за тия новоскромни думи. Ако не можемъ освѣтъ да приемемъ по нужда тоя калпавъ законъ, поне да се обяснатъ тия думи. Защо да поставяме въ такъва неразбория сѣдинитѣ и ония които ще се сѣдѣтъ, защо да ги туряме въ лабиринтъ, какъвто е билъ въ Стара Гръция.

Дир. Саллабашевъ: Азъ вѣрвамъ, че г. Бракаловъ знае какво ще каже «вѣщно право», но само тѣй пита. «Вѣщно право» е *droit réel* по френски; право произходящо въобще отъ имоти; сервитутътъ е «вѣщно право», това сѣщото сѣ привилегитѣ, додѣто съществува предметътъ на който се основаватъ привилегитѣ. Ипотеката, сѣщо е такъво право.

В. Нейчовъ: Г. Бракаловъ направи бѣлжката която азъ се готвехъ да направя. И г. Директоръ ни обясни какво разбира законодателятъ отъ «вѣщно право». Наистина *droit réel* има такъво значение, това го разбирамъ, но една буква нѣма мѣстото си въ тия думи. Човѣкъ който знае граматиката подъ «вѣщно право» ще разбира, да бѣде човѣкъ разбранъ, да има вѣщина, да разбира, за да има право. За това, буквата която стърчи като жаба . . (смѣхъ) именно *é*, да се отхвърли, да остане «вещно».

К. Калчевъ: За гласната *é*, приемамъ да се замѣни съ *e*, което е по-правилно; но, мисля, «вещно» е сѣщинското право, а тукъ не е добръ преведено, за по-голъма яснота да се тури въ скоби и *droit réel*.

Дир. Саллабашевъ: Ако се тури въ скоби *droit réel* не бихъ противенъ, но значението на «вещно право» е право което съществува надъ вещи. Щомъ се изгубатъ вещитѣ нѣма и право. Това е тѣй.

В. Нейчовъ: Съгласенъ съмъ съ г. Калчева, че «вещно» е сѣщинско право, но

пакъ и то трѣба да се знае, че правото надъ една вещь може да се печели на времето, когато тя се намѣри, а слѣдъ година неможе. „Droit réel“ е вземено отъ френския терминъ право на рѣка като нѣщо намѣрено въ ловъ, въ чистото рѣцѣ и да се намѣри да има право надъ него частното лице, което го намѣри, но не и да има самата вещь. Значи «вещно право» е на мѣстото си, а само гласната *ѣ* да се махне.

Докл. Бобчевъ: Чудно е, г-да, че толкова важни работи минахме и не се спрехме на никоя отъ тѣхъ, а сега се спираме на думата «вещно», вече приета въ славянския языкъ. «Droit réel» е право на вещь; тъй е, и ние трѣба да приемемъ «вещно право». То е право на вещь, т. е. всички правдини които сж свързани или по-добър сж притѣжаніе на вещьта заедно съ нея сж гаранция за изпълнение едно обязательство въ полза на вѣрителя.

Предсѣд.: Г. Нейчовъ прави бѣлежка да се изхвърли гласната *ѣ* и замѣсти съ *е*. Г. Калчевъ предлага «вещно право» да се обясни въ скоби съ *droit réel*. Които сж за члена съ тия поправки да станатъ прави. (Приема се.)

Чл. 20 — На ипотека могатъ да подлѣжатъ само:

1°. Недвижимитѣ имоти, които могатъ да се отчуждаватъ, и тѣхнитѣ принадлежноти, които се считатъ недвижими;

2°. Правата на периодически приходи (*rentes*) отъ реченитѣ недвижими за колкото време траятъ тия права. (Приема се.)

Чл. 21. — Ипотека не може да стане освѣнъ върху подлѣжащи на ипотека недвижими имоти специално означени и за едно опредѣлено количество пари.

Ипотека не може да стане върху бѣдѣщи недвижими имоти. (Приема се.)

Чл. 22. — Недвижимитѣ принадлежащи на лица, които нѣматъ способностъ да отчуждаватъ, или на отсъствуващитѣ, не могатъ да се отягетяватъ съ ипотеки, освѣнъ само за причини и въ форми постановени отъ дѣйствующи въ Областѣта закони (Приема се.)

Чл. 23. — Ипотеката се простира върху всичкитѣ улучшения на ипотекуваното недвижимо и върху всичкитѣ му стради и други негови зависимости. (Приема се.)

Чл. 24. — Когато се случи да загинѣтъ подложенитѣ подъ ипотека недвижими или да претѣглятъ такива поврѣди, щото да станатъ недостаточни за здравина на вѣрителя, тогава вѣрителѣтъ ще има право да иска добавѣчна ипотека върху други недвижими на длѣжникѣтъ или, въ противенъ случай, исплащаніето на вѣресията си.

В. Нейчовъ: Може да се види на нѣкои мои уважаеми другари странно че ставамъ да права малки бѣлежки, но ще кажа тия бѣлежки сж твърдѣ важни, че истина единъ законъ всѣкога трѣба да бѣде ясенъ. Тукъ напримѣръ се казва: «Когато се случи да загинатъ подложенитѣ *недѣ*»... Това *подѣ* е плеонизмъ и трѣба да се махне и замѣсти поне съ *на* (Приема се.)

Чл. 25. — Ако слѣдъ като се ипотекува единъ недвижимъ имотъ, отпослѣ сж присѣдинятъ на него други недвижими, ипотека върху първий недвижимъ имотъ се простира и върху присѣдиненитѣ недвижими, освѣнъ ако послѣднитѣ иматъ отдѣлна вписница въ поземелнитѣ книги. (Приема се.)

Чл. 26. — Ипотеката нѣма никоя сила, ако не е вписана въ поземелнитѣ книги.

Докл. Бобчевъ: Тоя членъ да се измѣни тъй: „Ипотеката нѣма никоя сила, ако не е станала публична чрезъ вписване въ поземелнитѣ книги.“ (Приема се.)

Чл. 27. — Вписваніето на една ипотека върху нѣкое недвижимо не отнима право на длѣжникѣтъ да се съгласи и на друга ипотека върху сѣщото недвижимо въ полза на

трете лице, ако нѣма противно съгласие съ първий ипотеченъ вѣрителъ, също вписано.

Докл. Бобчевъ: Въ мѣсто „на трете лице“ да се каже „на други вѣрителъ“, а на края, въ мѣсто „също вписано“, „изрично вписано“. (Приема се.)

Чл. 28. — Ипотека може да стане само въ позволенитѣ отъ законътъ форми.

Предсѣд.: Комисията предлага слѣдующата редакция на тоя членъ: „Ипотека не може да стане, освѣнъ въ позволенитѣ отъ закона форми.“

Маджаровъ: Комисията е прибавила само едната отрицателна частица, та пакъ същата мисль да излиза. Спорѣдъ мене по-добрь да остане както е въ членътъ на законопроекта, отъ колкото да се измѣнява както предлага комисията.

Докл. Бобчевъ: Спорѣдъ комисията по-нужно е тѣй да се каже, че . . . „не може освѣнъ“ така и така.

Предсѣд.: Подкрепа ли се поправката на комисията? (Подкрепа се) Които сж за нея да станатъ прави (пада). Има ли възражение за члена? (Нѣма).

Чл. 29. — Не може да стане ипотека върху нѣкой недвижимъ имотъ безъ съгласието на настоящий му притѣжателъ или на оногова, който въ негово име може да ипотекува.

Съ това обаче не може да се наруши постановлението на 486-й членъ на Органически Уставъ относително до издаванието на заложни записи (lettres de gage) за преобръщанието въ свободна собственостъ на недвижимитѣ, които сж били зависѣли отъ вакѣфски заведения.

В. Нейчовъ: Тоя членъ е тъменъ: „не може да стане ипотека върху нѣкой недвижимъ имотъ безъ съгласието на настоящий му притѣжателъ или на оногова, който въ негово име може да ипотекува.“ Той който ипотекува имотътъ си е притѣжателъ, — защо да е по негово съгласие? Това немога да разбере.

Дир. Саллабчиевъ: Неразбирамъ какви обяснения иска г. Нейчовъ. Членътъ иска да каже, че за да има ипотека, трѣба съгласие, воля отъ страна на притѣжателя на имота, или пакъ на тоя който работи отъ името на притѣжателя, нѣкой пълномощникъ напр. Второто лице може да бѣде съгласно, но притѣжателътъ на имота може да счита имота си ипотекиранъ за нѣкоя сума на вакуфско право. Членътъ иска да задлъжи, щото безъ волята на притѣжателя да не може да стане ипотекиране. (Приема се членътъ.)

Чл. 30. — Могатъ да се съгласяватъ на ипотеки само ония лица, които иматъ право и способностъ да отчуждаватъ недвижимитѣ, които подлагатъ подъ ипотека.

Предсѣд.: Комисията редактира тоя членъ тѣй: „Само ония лица, които иматъ право-способностъ да отчуждаватъ недвижимитѣ, които подлагатъ подъ ипотека, могатъ да ипотекуватъ.“

В. Нейчовъ: Азъ мисля, поправката на комисията не е твърдъ умѣтна. По-преди се прие членъ, първата алинея на който допуша въ името на притѣжателя друго лице да ипотекува. Но малоѣтний спорѣдъ закона, не може да ипотекува. Защо да не може, когато може чрезъ друго име да става това? Членътъ, съ редакцията на правителството, е по-умѣтенъ и легаленъ; той казва, че само правоимѣющий на имота е който ще ипотекува. Значи отъ закона има право и способностъ да може да ипотекува притѣжателътъ. Затова не трѣба да се приеме поправката на комисията, която ще бѣде причина на неразбории.

Докл. Бобчевъ: Поправката на комисията състои въ двѣ части: „лицата които иматъ право-способностъ,“ и „могатъ да ипотекуватъ“. Това измѣнение се прави да съдържа членътъ по-голямъ яснотъ. Г. Нейчовъ върху първата частъ прави възражение.

Трѣбовало да остане „които иматъ право и способностъ“, че тъй било по-ясно. Това е заето отъ Бельгийскій законъ. *Докажете* не е за лицата които иматъ дѣйствителна способностъ. Мисля г. Нейчовъ ще се удовлетвори.

В. Нейчовъ : Тукъ въ члена както е и поправката на комисията, липсва едно нѣщо, има *lacune*-пробелъ. Има лице, което, безъ да е същи притѣжателъ на имота има напимѣръ дѣйствующъ го казватъ на френски—*ayant droit*. Не зная съ кой членъ може да се замѣсти това. *Ayant droit* знае всѣки що е: оня притѣжателъ който притѣжава може да употреби това право. Тукъ не се разбира тъй, поне менъ се види тъй.

Предсѣд. : Туриамъ на гласуване членътъ въ законопроекта, които съж за него да станатъ прави. (приема се.)

Чл. 31. Ония които иматъ върху недвижими имотъ само нѣкое право спрѣно отъ нѣкое условие, или право разрѣшаемо (*résoluble*) въ нѣкои случаи или подлѣжаще на уничтожение (*rescision*), не могатъ да се съгласяватъ освѣнъ само на ипотека подчинена на същитѣ условия, или на същото уничтожение. (приема се.)

Чл. 32 Ипотека не може да се съгласи другоиче, освѣнъ съ публиченъ документъ или съ частноподписанъ актъ подтвърденъ отъ сѣдилището.

Ипотека може да се съгласи и съ завѣщание, върху недвижими специално означени отъ завѣщателя, за уздравление на направенитѣ отъ него завѣтъци (*legs*).

Предсѣд. : Комисията редактира тоя членъ така: „ипотека не може да стане другоиче освѣнъ на основание на публиченъ документъ или частноподписанъ актъ, подтвърденъ отъ сѣдилището.“ И пр.

Докл. Бобчевъ : Трѣба да се допълни втората алинея така: „ипотека не може да се съгласи и на основание на дѣйствително завѣщание“ и пр. Защото завѣщанието може да бѣде изличено, че то е завѣщание валидно което може да бѣде основано на ипотека.

Д. Юрковъ : Азъ мисля то ще бѣде «дѣйствително завѣщание.» Завѣщание недѣйствително нѣма. Ако завѣщанието не е дѣйствително, то не е завѣщание. Слѣдователно доправката на комисията не може да се приеме.

Наумовъ : Има много случаи които показватъ, че завѣщанието става. Искать хората да го наложатъ на законна форма, но не могатъ. Много пжти пакъ общината не глѣдатъ освѣнъ ония, които прибѣгватъ до нея да ги осигури. Нѣкой напимѣръ умрѣлъ, другитъ негови сродници, подиръ мѣсець напр., пращатъ завѣщанието при Казалийския съвѣтъ да го подтвърди като ужъ законно. Тукъ може да се счита че за сѣдилището стига архиерейскій печатъ, но сѣдилището не глѣда така на работата. А такива случаи ставатъ. Даже и сега има и Чирпанския Слѣсенъ съвѣтъ, прави на хора умрѣли, преди недѣли, сега актовѣтъ. За това трѣба изрично да стои въ закона, че койго актъ не е подтвърденъ за дѣйствителенъ, не може да бѣде основа за ипотека. Слѣдователно поправката на г. Бобчева не можеше да не бѣде повече предпазителна. За такива случаи законътъ трѣба да гарантира.

В. Нейчовъ : Г-да, въ члена на правителството има друго нѣщо, а комисията казва друго. Азъ отъ 32 чл. на комисията разбирамъ, че „ипотека може да съгласи човѣкъ съ публиченъ документъ или подписанъ актъ.“ Още и «съ завѣщание върху недвижими специално означени отъ завѣщателя за уздравление на направенитѣ отъ него завѣтъци.» Само нѣма казано, че ипотека може да се съгласи и „на основание на дѣйствително завѣщание.“ Членътъ въ проекта е ясенъ, но доправката на комисията нѣма смисълъ. Да ни се обясни за пуждата отъ поправката на комисията за да се убѣдимъ да я приемемъ. Инакъ мисля поправката нѣма смисълъ, когато както е членътъ е много ясенъ.

Докл. Бобчевъ : При всичкото настояване на г. Нейчова, че членът на проекта е много ясенъ, и самъ казва, че не разбира въ какво състои разликата отъ редакцията на комисията която прави допълнение. Г. Нейчовъ каза, че ипотека ще става съ публиченъ документъ. (Нейчовъ : тѣй.) Но именно това се измѣнява за да не вкарва въ заблуждение. Не че съ частенъ документъ може да става ипотека,—не. Но договоръ може да стане за да се състави ипотека. Лицето отива при чиновника на ипотечнитѣ книги, представя частний подписанъ актъ и на основание на тоя договоръ, се записва въ ипотечнитѣ книги. Колкото за „дѣйствителността“ трѣба да има това, че завѣщана ипотека може да стане тѣй: човѣкъ умира и напише завѣщание, казва, че едикой, външно лице отъ фамилията, има право на извѣстни нѣща, доходъ напр. 1000 гр. Но за да осигури приемането на това завѣщание, вписва въ завѣщанието, че едикой ще има право да наложи ипотека върху моята къща или мааза. Сега ще зависи отъ характера на това завѣщание да бѣде възможна или не ипотека, да го приеме чиновникътъ на ипотечнитѣ книги или не. Ще каже не само всѣко завѣщание записано и съ което се яви нѣкои предъ чиновника може да служи за основа за ипотека. Но трѣба то да бѣде дѣйствително. Колкото до въпроса: кой ще опредѣлява и какъ дѣйствителността на завѣщанието, то не е въпросъ да се разисква тукъ, законътъ ще каже по кой начинъ да се освидѣтелствува дѣйствителността на завѣщанието.

Дир. Саллабашевъ : Като се отвори дума върху ипотекитѣ, кога ставатъ тѣ : да ли кога се вписватъ или послѣ, считамъ за длъжностъ да дамъ обяснения какъ разбира Правителството въпросътъ. Разбира се, че самото правение на акта, прави ипотека. Актътъ именно е ипотека. Когато се прави актътъ отъ съдилището, билъ той публиченъ актъ, билъ той същия актъ направенъ вънъ отъ съдилището и потвърденъ отъ съдилището, той съставлява ипотека. Самия актъ нѣма сила освѣнъ когато е вписанъ въ поземелнитѣ книги, както е казано въ 26 членъ. Тоя членъ потвърждава това което азъ казахъ. Т. е. че ипотека става съ актъ, само, че нѣма сила до дѣто не се впише въ поземелнитѣ книги. Правителството мисли това е законно, че ипотека става съ актъ, съ декларация. Щомъ човѣкъ каже въ съдилището «ипотекирамъ», това е гаранция за да не става измамъ. Напр. човѣкъ отива да ипотекува, а вѣрителътъ не отива да подпише въ книгитѣ. Подиръ мѣсець отива притѣжателътъ да продава имотътъ, който го купува отива при чиновника да види въ книгитѣ напредъ и послѣ да знае какво купува, да не каже послѣ оня че има ипотека. За да не ставатъ такива злоупотрѣбления, Правителството поставя членъ 26 който казва, че «ипотека нѣма никаква сила, ако не е станала публична чрезъ вписване въ поземелнитѣ книги».

Мисля, слѣдователно, че членътъ въ законопроекта е добръ, при все това не отхвърлямъ да се прибави доправката на комисията, членътъ става повече ясенъ, не измѣнява и смисълъта.

В. Нейчовъ : Слѣдъ обясненията отъ г. Бобчева, азъ повече си утвърдихъ убѣждението, че истина поправката на г. Бобчева нѣма мѣстото си. Членътъ както е представенъ отъ Правителството е повече ясенъ. Г. Бобчевъ ще бѣде удовлетворенъ, че не може да се съгласи ипотека освѣнъ съ актъ, който изявява съгласието било съ частенъ документъ, било съ завѣщание. Членътъ е по-ясенъ, че човѣкъ който прави съ завѣщание ипотека, той изявява съгласието си преди още. Слѣдователно съгласието на ипотека става отъ минутата когато стане актътъ на ипотека, а вписването е само една формалностъ ипотека да бѣде *дѣйствителна*. (Гласове : изчерпанъ !)

Д. Юруковъ: Г-да Бобчевъ и Наумовъ приведоха примѣри и доказватъ, че трѣба да се каже *дѣйствително* завѣщание. Нека приведа и азъ единъ примѣръ. Сега прави се едно завѣщание. Ако това е дѣйствително, ипотеката се прави, вслѣдствие неговото вписване, и ипотеката става дѣйствителна. Ако не е станало истинно и ипотеката не струва. Г. Бобчевъ каза, че за да вземе човѣкъ 1000 гр. за да има здравина трѣба да има ипотека, за да има ипотека пада завѣщанието когато има такъва ипотека. Слѣдователно негово мнѣние е за да има ипотека трѣба завѣщание и то трѣба да бѣде истинно, защото ако не е истинно, то не е завѣщание. Отъ само себе се разбира, че за да има ипотека, трѣба да има завѣщание, слѣдователно прибавката да бѣде това завѣщание *дѣйствително* е плеоназмъ.

Колкото за легалността на завѣщанието, — то е друга работа. Може ли да каже нѣкой, че това завѣщание не е легално? Щомъ се яви оспорване на архиерейския подписъ, то може да става въ сѣдилището.

Предсѣд.: Който сж за члена съ поправкитѣ на комисията да станатъ прави. (Пада.) Моля, които сж за члена както е въ законопроекта да станатъ прави. (Приема се.)

Чл. 33 — За да важи една ипотека трѣбува въ документа или акта да е определена сумата, за която стая ипотеката.

Ако вѣрсията произхожда отъ обязательството е условна, това условие ще се забѣлѣжава въ вписването на ипотеката. (Приема се.)

Чл. 34. — Ипотека може да се съгласи съ какъвто и да било определенъ срокъ.

Предсѣд.: Комисията прави измѣнение на думата «да се съгласи» съ «да стане». (Приема се.)

Чл. 35. — Документътъ или актътъ, съ който се съгласява ипотека, трѣбва да показва специално недвижимото, което се подлага на ипотека, като означа естеството му, общината, въ окръжността на която лѣжи, нумерото на вписницата му въ поземелнитѣ книги и кадастралното му нумеро, ако има, и три най-малко отъ границитѣ му. (Приема се.)

Чл. 36. — Документи и актове съставени въ чужди страни не могатъ да служатъ за основа на ипотека върху недвижими, лѣжащи въ Областта, освѣнъ ако бѣдѣтъ, както трѣбува потвърдени (легализувани)

В. Нейчовъ: Тукъ думата «за основа» трѣба да се отхвърли, защото прие се вече въ членъ 32 иначе, съгласно обясненията на г. Директора, че съгласието става въ минутата когато се прави актътъ който съгласява ипотеката. Слѣдователно за още по-голяма яснота да се каже, че «документитѣ и актоветѣ станали въ чужди страни не могатъ да служатъ за актъ на съгласие.» Защото самото съгласие става на тие актове. Ако тия актове не сж потвърдени въ чуждитѣ страни, слѣдователно неможатъ да служатъ за актъ на съгласие. Тукъ се казва, че «не могатъ да служатъ за основа на ипотека», значи защото нѣма съгласие. Щомъ има съгласие, значи има и ипотека. Трѣба да се махне думата „за основа“, че е безумѣстна. „Документитѣ и актоветѣ записани и съставени въ чужди страни не могатъ да служатъ за доказателство на ипотека върху недвижими лѣжащи въ Областта освѣнъ ако бѣдатъ както трѣба потвърдени (легализувани).“ Така да се редактира членътъ. Защото има съгласие въ чуждо мѣсто непотвърдено, слѣдователно то не показва, че има ипотека.

Д. Юруковъ: Тукъ не мога да разбера какво се разумѣва отъ «както трѣба.»

Дир. Саллабашевъ: Ако бѣдатъ потвърдени отъ компетентното сѣдилище,

това се разбира. Тукъ напиримѣръ ще се потвърдяватъ отъ окръжнитѣ сѣдилища, тѣ сж компетентни. Това се разбира.

Д. Юруковъ: По-добръ ще бѣде ако се каже: „освѣнъ ако бѣдаты потвърдени въ автентична форма,“ или пакъ... „отъ надлѣжното сѣдилище,“ а „както трѣба“ не може да се каже.

Г. Караджовъ: Азъ поддържамъ поправката на г. Юрукова. Щомъ остане „както трѣба“ разбира се, че има и „както истрѣба.“ Ако казваме: „расправи му „както трѣба“ може да се каже още и „не му расправий както трѣба.“ За това азъ подкрѣпамъ г. Юрукова.

Предсѣд.: Г. Нейчовъ приема ли поправката на г. Юрукова? (Нейчовъ: Забравихъ какъ бѣше! Впрочемъ приемамъ безусловно. смѣхъ.) Поставямъ я на гласуване.

К. Калчевъ: Азъ мисля, че ако се разбира подъ тая фраза «легализирани отъ мѣстното сѣдилище,» тогавъ да се каже по-ясно „легализирани отъ мѣстнитѣ сѣдилища.“

Дир. Саллабашевъ: Може да стане ипотека въ чужди страни отъ дѣто не може да дойде човѣкъ до тукъ. Тамъ именно въ чуждата страна трѣба тя да бѣде потвърдена отъ компетентната власть, да се прати тукъ подпечатана и потвърдена. Тѣй разбира членътъ.

Предсѣд.: Турамъ на гласуване членътъ съ поправката на г. Нейчова... (Величковъ: чини ми се г. Юруковъ имаше поправка.) Тя е слѣдена съ поправката на г. Нейчова. Членътъ става тѣй: „Документи и актове, съставени въ чужди страни, не можаты да служатъ за доказателство на ипотека върху недвижими, лѣжащи въ областта, освѣнъ ако бѣдаты легализирани въ надлѣжната форма.“ Които сж за членътъ съ тая редакция да станаты прави. (приема се).

ОТДѢЛЪ II.

За вписванието на ипотеки и за заличиваннето имъ.

Чл. 37. За извършванието на вписванието вѣрителътъ представлява въ писалището на поземелнитѣ книги документа или акта, на който се основава исканieto за вписване, заедно съ двѣ еднакви съдържки (bordereaux), които и двѣтъ трѣба да сж подписани отъ него и да съдържаваты:

1°. Датата на представяннето имъ;

2°. Имената, бащинитѣ имена и презимената и мѣстожителствата или мѣстопребиванията на вѣрителя и на длѣжника, както и професнитѣ имъ, ако иматы;

3°. Избрано отъ вѣрителя мѣстожителство въ окръжността на окръжното гражданско сѣдилище, отъ което зависи писалището на поземелнитѣ книги;

4°. Датата на документа или акта, на който се основава исканieto за вписване, и предъ кое сѣдилище е съставенъ или отъ кое сѣдилище е потвърденъ документътъ или актътъ;

5°. Длѣжимата сума и лихвата, ако има, както и сроковетъ за исплащанне;

6°. Естеството и мѣстоположението на ипотекуванитѣ недвижими съ означенията изискуеми отъ чл. 35. (приема се.)

Чл. 38. Като извърши сѣкий день вписванието, държательтъ на поземелната книга повръща на просителътъ една отъ двѣтъ съдържки, слѣдъ като засвидѣтелствува съ подписътъ си отдолу на нея, че вписванието се е извършило и датата и нумерото по рѣдъ. (приема се.)

Чл. 39. Слѣдъ вписването на една ипотека интересующитѣ се страни могатъ да се съгласятъ за намаляване на ипотека, като я ограничатъ само върху нѣкои части отъ недвижимитѣ или като намалятъ суммата, за която е вписана ипотека.

Забѣлѣжки въ поземелнитѣ книги за такива намалявания се вписватъ, като се пазятъ формалноститѣ предписани отъ чл. 32 и 36 за документитѣ или актоветѣ, съ които се съгласява намаляване. (приема се.)

Чл. 40. Вписването запазва ипотека за петнадесетъ години отъ датата му.

Ефектътъ на вписването престая, ако то се не поднови преди истичанието на тоя срокъ.

Предсѣд.: Въ тоя членъ комисията намалява срокътъ на «десетъ» години (приема се.)

Чл. 41. — За подновяването на ипотека просто ще се представятъ двѣ съдържки съгласни съ съдържкитѣ на предидущето вписване, съ заявление, че се иска подновяването на първоначалното вписване.

Държателятъ на поземелната книга, като впише забѣлѣжката за подновяване, повръща едната отъ новитѣ двѣ съдържки на просителя, като пази формалноститѣ предписани отъ чл. 38. (Приема се.)

Чл. 42. — Зачиване на ипотеки ще става, като се представи документъ или актъ, съ който вѣрителътъ, въ полза на когото е вписана ипотека, се съгласява да се заличи ипотека му, или нѣкое окончателно съдебно рѣшение, неподлѣжаще вече на нѣкое правно срѣдство, съ което се заповѣдва заличаването.

За документътъ или актътъ ще се пазятъ распорѣжданията на чл. 32, 36 и документътъ ще остава въ писалището на поземелнитѣ книги.

За заличаването ще се вписва забѣлѣжка, съ означение на документътъ или актътъ или съдебното рѣшение, на основание на които стая, и съ датата на вписването на забѣлѣжката. Освѣнъ това забѣлѣжката трѣбва да се подписва отъ държателятъ на поземелната книга. (Приема се.)

Чл. 43. — Ипотечний вѣрителъ може да устѣжи на другото вещицата си ипотечна вѣрсия или частъ отъ нея.

Въ такъвъ случай, слѣдъ вписването, заличаване на ипотека не може да стане безъ съгласието на лицето, на което е станала устѣжката. (Приема се.)

Предсѣд.: Комисията фразата: «да устѣжи на другото», замѣнява съ: «да прехвърли или заложи на другото». Въ втората алинея вмѣсто: «устѣживане» и «устѣжка» — «прехвърляние» и «залагането».

Дир. Саллабашевъ: Приемамъ поправката на комисията. (Приема се.)

Чл. 44. — Разносикътъ за вписването и за заличаването му сѣ въ тяжесть на длѣжникътъ, ако нѣма противно постановление въ актътъ. (Приема се.)

О Т Д Ъ Л Ъ III.

За рѣдътъ на ипотекитъ помежду имъ.

Чл. 45. — Ипотека добива силата си отъ деньтъ на вписването си.

Рѣдътъ на ипотекитъ се опредѣляватъ отъ номерото по рѣдъ на вписването (Приема се.)

Чл. 46. — Ипотекитъ, които сѣ вписани подъ сѣщото номеро и върху сѣщитѣ недвижими единъ и сѣщия день, иматъ еднакъвъ рѣдъ и се плащатъ всички съразмѣрно съ стойността на всякоя една отъ тѣхъ. (Приема се.)

Чл. 47. — Дѣйствителността (validité) и ефектитѣ на вписвания и на ипотеки

върху имотитѣ на нѣкой длъжникъ испадналъ въ несѣстоятелностъ (фалитъ) се урѣждатъ отъ търговскитѣ закони.

В. Нейчовъ: Азъ ще направа забѣлежка върху мелкостъ може би. Понеже думата *validité* е намѣрено да се замѣсти съ *дѣйствителността*, защо и думата *ефектитѣ*, да не се замѣсти съ *слѣдствията*.

Законодателятъ праватъ за въ бждѣщето поне да има други термини които да се употрѣбляватъ по языка ни. Всичко зависи отъ означението на термина.

Дир. Саллабашевъ: Да ли може думата *слѣдствие* да замѣсти — *ефектъ*? Законоположителятъ не е могълъ да намѣри съответствена дума. Тукъ подъ *ефектъ* се разбира вземане на разнитѣ ипотеки една подиръ друга, нарѣдъ напиримѣрь. Която върви по-преди има предпочитание отъ друга по-сѣтнешна. Сега думата *слѣдствие*, ако Обл. Събрание приеме и ѝ даде такъво тълкувание, както мисли г. Нейчовъ, нѣмамъ нищо противъ, само може да се турне въ скоби *ефектъ*.

Предсѣд.: Настоява ли г. Нейчовъ на предложението си?

В. Нейчовъ: Само казвамъ, че правимъ законъ който ще се чете на български, та нека има български терминъ. Азъ не предлагамъ специална дума, а казвамъ само, че може да се употрѣби нѣкой българска.

К. Калчевъ: Може да се приеме предложената дума отъ г. Нейчова *слѣдствие*. Въ насъ *ефектъ* е приета за впечатление, което е тоже слѣдствие.

Предсѣд.: Г. Нейчовъ, вмѣсто думата *ефектъ*, каква друга предлагате?

В. Нейчовъ: Нека ми се позволи да предложа: вмѣсто *дѣйствителността* да се каже *здравината*, тя отговара, а вмѣсто *ефектитѣ* — *слѣдствията*.

Предсѣд.: Приема ли се членътъ съ тия поправки? (Приема се.)

Чл. 48. — Вѣрителъ на сума производяща лихви, въ полза на която е вписана ипотека, ако процентътъ на лихвата е забѣлѣженъ, има право да бѣде присѣдиненъ за исплащане на лихвитѣ за послѣдната една година и още и за текущата на сѣщия рѣдъ на ипотека, който има самия му капиталъ безъ поврѣда на другитѣ вписвания, които би ималъ за напирѣдни закѣснѣли лихви, или за разноски за вписване и подновяване. (Приема се.)

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА.

За разчитването на ипотекиѣ.

ОТДѢЛЪ I.

Разчитване на ипотеки отъ страна на длъжника.

Чл. 49. — Длъжникътъ може въ всякое време да разчисти недвижимия си имотъ отъ една или повече ипотеки, съ които е отяготенъ, като плати длъжимия капиталъ съ длъжимитѣ лихви и други принадлежности, ако има, стига да предизвѣсти вѣрителя или вѣрителитѣ най-малко единъ мѣсець по напредъ.

В. Нейчовъ: Тукъ наистина преводътъ е букваленъ mot-à-mot, отъ чуждия законъ за ипотекиѣ. Думата *расчитвамъ* не може да отговара на думата *аригер*, г. Директоръ разбира какво значи това. (Смѣхъ.) Азъ бихъ казалъ като можемъ да очистимъ дърва отъ нѣкой лжка, защо не може да се каже и имота си да *очисти*, не да се *расчисти*.

К. Калчевъ: Азъ предлагамъ намѣсто «да расчисти» да се каже «да освободи».

В. Нейчовъ: Предлагамъ да се каже «очисти» дума по-кратка и по-ясна.

Предсѣд.: Г. Калчевъ настоява ли на поправката си? (Калчевъ: настоявамъ.) Който приемятъ поправката на г. Нейчова да станатъ прави. (Пада.) Който сж за члена съ поправката на г. Калчева да станатъ прави. (Приема се.)

Чл. 50. — Длъжникътъ може да исплати една ипотечна вѣресия и на части, стига тия части да не сж по-малки отъ една трета на ипотечната вѣресия.

Това плащанне сжщо трѣбува да се предшествува отъ едно предизвѣстяване дадено най-малко единъ мѣсяцъ по-напредъ.

Вѣрителътъ е свободенъ обаче да се съгласи да приеме и по-малки части и да се не ползува отъ постановлението за предварително извѣстие. (Приема се.)

Дир. Саллабашевъ: Мисля можемъ да се повърнемъ на по-първия членъ: г. Калчевъ направи поправка въ члена, но да ли нѣма тя да турне въ заблуждение читателятъ? *Освобождение на ипотека* какво се разбира? Не това ли: *освобождение отъ ипотека*? (Гласове: Тѣй разбираме.) Тогава нищо. Трѣба да се поправи вмѣсто *на* — *отъ*.

Чл. 51. — Ипотечний вѣрителъ може да иска исплащанieto на вѣресията си въ опредѣлений срокъ или слѣдъ истечението на тоя срокъ, или когато по закона има право на това, само слѣдъ като предизвѣсти писмено длъжника най-малко единъ мѣсяцъ по-напредъ. (Приема се.)

Чл. 52. — Въ случай на искание за исплащанне, длъжникътъ може да задѣлжи вѣрителя да устжи ипотечната си вѣресия на трете лице, като му плати въ брой количеството длъжимо въ главница и принадлежности (*accessoires*), нъ безъ гаранция отъ страна на устживача.

Сжщото право иматъ и другитъ ипотечни вѣрители, ако има повече отъ единъ. (Приема се.)

Чл. 53. — Единъ поръчителъ, за здравина на когото е вписана ипотека върху недвижимитъ на длъжника, може да вдигне ипотека цѣла или отчасти, безъ да може вѣрителътъ да се противи. (Приема се.)

Чл. 54. — Ипотеченъ вѣрителъ на кредитна смѣтка не може да дѣйствува върху ипотекитъ, освѣнъ слѣдъ като урѣжданieto на смѣтката се обляче въ изпълнителна форма. (Приема се.)

Чл. 55. — Ако длъжникътъ не може да исплати ипотечнитъ си вѣресии или не предложи трети лица, за да имъ се устжиятъ, споредъ както се каза въ чл. 52, ипотечний вѣрителъ, който е поискалъ наплащанieto си, има право да поиска да се продаждъ на публична проданъ, съгласно съ закона, ипотекуванитъ сръщу вѣресиятъ му недвижимъ на длъжника. (Приема се.) — (Гласове: Отпускъ.)

Предсѣд.: Давамъ 5 минути отпускъ.

Слѣдъ отпускъ.

Предсѣд.: (Звъни.) Засѣданието се отвара.

О Т Д Ъ Л Ъ II.

Разчистванне на притѣжания отъ привилегии и ипотеки отъ страна на трети лица дръжатели.

Чл. 56. — Продавачътъ или устживачътъ на недвижими имоти предава на приобретатели (*acquéreur*) само притѣжанието и правата, които самъ той е ималъ върху тѣхъ, и подъ тягоститъ съ които правата му и недвижимитъ сж обрѣменени. (Приема се.)

Чл. 57. — Всякой приобретатель на недвижими, който не е лично длъженъ да плаща привилегируванитѣ и ипотечнитѣ вѣрсии, има право да разчисти притѣжанието си отъ всякой привилегия и отъ всякой ипотека, вписана преди преписването на негово име на недвижимитѣ имоти, като изпълни формалноститѣ предписани въ слѣдующитѣ членове. (Приема се.)

В. Нейцовъ: Щомъ Обл. Събрание прие въ предидущата глава вмѣсто «расчистванне», «освобождение», то и тука това трѣба да стане.

Предсѣд.: Ще станатъ поправки всждѣ спорѣдъ приетото измѣнение.

Чл. 58. — Ако приобретателтъ, който не е лично задлъженъ за дълговетѣ, иска да се огради отъ законнитѣ слѣдствия на чл. 19 на настоящий законъ, преди всяко преслѣдувание или въ разстояние на тридесѣтъ дни отъ първото поканване, което му се направи, за да заплати или напустѣ недвижимото, както ще се каже по-долу, длъженъ е да съобщи чрезъ компетентното гражданско сѣдилище на вѣрителитѣ, въ полза на които има привилегии или ипотеки вписани преди преписването на негово име на недвижимото, въ избранитѣ имъ мѣстожителства:

1° Датата и естеството на документа на притѣжанието си, съ означение на продавача или подарителя;

2° Естеството и положението на недвижимото съ номерото на вписницата му въ поземелнитѣ книги или съ други означения, съ които е показано въ документа;

3° Договорената цѣна на недвижимото заедно съ тягоститѣ, които би правили отдѣла отъ цѣната частъ, заедно съ оцѣнението имъ, или, ако не е опредѣлена цѣната, оцѣнението на недвижимото;

4° Датата на преписването на недвижимото на име на приобретателя;

5° Описъ по рѣдъ на привилегиитѣ и ипотеки вписани върху недвижимото преди преписването му, заедно съ имената и презимената на вѣрителитѣ и съ означение на вписанитѣ вѣрсии.

Освѣнъ тия приобретателтъ е длъженъ да покаже въ съобщението избрано мѣстожителство въ сѣдалището на сѣдилището и да направи предложение да плати на вѣрителитѣ договорената цѣна или оцѣнената стойностъ на недвижимото.

Съкращено извлѣчение отъ това съобщение ще се обнародва въ вѣстникъ, който обикновено вмѣства сѣдебнитѣ обявления. (Приема се.)

Чл. 59. — Слѣдъ това съобщение всякой вѣрителъ може найкъсно въ срокъ отъ четиридесѣтъ дни да поиска съ прошение до компетентното сѣдилище изважданието на публична проданъ съ наддавание на недвижимото, като се задлъжи да въскачи въ наддаването договорената или заявената цѣна на десѣтъ на сто повече, и като изпълни слѣдующитѣ условия:

1° Да съобщи това свое искание чрезъ сѣдилището на новий притѣжателъ въ избраното му мѣстожителство, както и на предшествующий притѣжателъ;

2° Да съдържава изрично исканието му задлъжение да въскачи въ наддаването договорената или заявената цѣна съ една десѣта повече;

3° Да даде порѣчителство за една десѣта частъ отъ договорената или заявената цѣна, съ която частъ се задлъжава да въскачи цѣната на наддаването.

Неиспълнението на нѣкое отъ тия условия навлича ничтожество на исканието.

Предсѣд.: Комисията предлага въ втората алинея думата «искание» да остане въ началото на алинеята. (Приема се.)

Чл. 60. — Ако никой от вѣрителитѣ не поиска изважданието на публична продажъ съ наддавание въ предписанитѣ отъ предидущий членъ срокове и форми, цѣната на недвижимий имотъ остана окончателно отсѣчена на договорената въ акта цѣна или на заявената отъ новий притѣжател стойностъ, и рѣченото недвижимо се освобождава отъ ипотекиѣ относително до ония вѣреси, които немогътъ да се наплатятъ отъ рѣчената му цѣна, и вписанията имъ се заличаватъ, безъ да се поврѣждатъ съ това правата на тия вѣрители противъ първоначалний длъжникъ.

Относително до другитѣ привилегии и ипотеки, съ които остана отяготено недвижимо, новий притѣжател може да освободи отъ тѣхъ недвижимото си, като плати цѣната му на вѣрителитѣ, които по рѣда си иматъ право да се наплатятъ, или като вложи тая цѣна въ надлъжното мѣсто за наплащание на имѣющитѣ право вѣрители. (Приема се.)

Чл. 61. Срокътъ опредѣленъ въ чл. 59 не може въ никой случай да се продължи. (приема се.)

Чл. 62. Въ случай на искание за изваждане на публична продажъ съ наддавание, за производството ще се слѣдватъ формитѣ предписани отъ закона на гражданското съдопроизводство. (приема се.)

Чл. 63. Наддавачътъ, комуто въ публичната продажъ се присъди недвижимото, е длъженъ да плати освѣнь цѣната и разносикитѣ за публичната продажъ, още и всичкитѣ разносики на преждний приобрѣтателъ на недвижимото за акта и за вписването и за извлеченията отъ поземелнитѣ книги, както и за съобщенията и обнародванието, направени съгласно съ чл. 58. (приема се.)

Чл. 64. Ако третето лице държател на недвижимото остане послѣденъ наддавачъ и се присъди нему недвижимото, тѣй не е длъженъ да вписва рѣшението за присъжданieto. (приема се.)

Чл. 65. Освобождението на присъденото недвижимо отъ привилегиитѣ и ипотекиѣ стая съгласно съ чл. 60. (приема се.)

Чл. 66. Отказването на вѣрителя, който е поискалъ изважданието на публична продажъ съ наддавание, не може да спре по-нататъшнитѣ дѣйствиа, освѣнь ако се съгласятъ всички други вписани вѣрители.

Въ такъвъ случай, количеството, съ което се е билъ задължилъ да въскачи цѣната на недвижимото вѣрителътъ, който поискалъ наддавание, а послѣ се отказалъ, остава въ полза на вѣрителитѣ да се наплатятъ по реда на предпочитанието имъ. (приема се.)

Чл. 67. Ако присъжданieto на недвижимото е станало върху сѣщото лице, което го е било купило, това лице ще има право да си трѣси отъ продавача количеството, което е платилъ повече отъ договорната цѣна, заедно съ лихвата му отъ дена на всякоя платка. (приема се.)

Чл. 68. Ако документътъ или актътъ на новий притѣжател съдържава движими и недвижими имоти, или нѣколко недвижими, отъ които едни ипотекувани, а други свободни, или обрѣменени съ различни тягости и лѣжащи въ сѣщата окръжностъ или въ различни окръжности на граждански сѣдилища, всички отчуждени съ една само и сѣща цѣна или съ цѣни различни, и всички подчинени или не на сѣщата експлоатация, въ такъвъ случай цѣната на всякое недвижимо, вписано отдѣлно или съ особенни и отдѣлни тягости, трѣба да се заяви въ съобщението предписано въ чл. 58, по оцѣнение съразмѣрно съ цѣлата цѣна обявена въ документа или акта.

Вѣрителътъ който поиска наддавание, не може въ никой случай да се принуди да

простре задължението си за наддаване нито върху движимитъ, нито върху другитъ недвижими, а само върху недвижимитъ ипотекувани сръщо върсията му; а новия притѣжател има право да трѣси отъ предшествующия притѣжател длъжникъ обезщетение за загубитъ, които би претѣгнали, било по причина на раздѣлението на имотитъ, било по причина на раздѣлението на експлоатацията имъ. (приема се.)

ОТДѢЛЪ III.

За ефекта на привилегиитъ и ипотекиитъ относително до трети лица държатели.

Чл. 69. Третия държател на отяготенъ съ привилегии или съ ипотеки недвижимъ имотъ, който не е лично задълженъ за дълговетъ, ако се не погрижи да разчисти притѣжанието си отъ привилегиитъ и ипотекиитъ, съгласно съ отдѣлъ II-й на настоящата глава четвърта, остава длъженъ да напусне недвижимото безъ никакъ предпазване, или да плати всичкитъ привилегировани и ипотечни върсии съ длъжимитъ съгласно съ настоящия законъ лихви и други принадлежности, като се радва на сроковетъ, които е ималъ първия длъжникъ.

В. Нейчовъ: Въ заглавието се казва „трети лица държатели,“ *лица* е излишна дума, да се заличи. (приема се.)

Чл. 70. Ако третия държател нито напусне недвижимия имотъ, нито плати, тогава всякой ипотеченъ върителъ ще има право да поиска да се продаде недвижимото. Въ това искание трѣба да се предшества съ поканване до третия държател да плати изискуемия дългъ или да напусне недвижимото като съвременно му се удостовери, че първия длъжникъ е билъ призованъ да плати, а призованието станало безплодно, и слѣдъ истичанието на тридесетъ дни отъ това поканване може да се поиска продажбата на недвижимото противъ новия притѣжател.

В. Нейчовъ: Всички членове, безъ изключение, не сж печатани на буквалния преводъ; понеже така точно не може да се преведе, може пакъ да се изрази по български. Въ сръдата на тоя чл. напр. да се каже: „на това искание трѣба да предшества поканване“ . . . Съ по-малко предлози и по-ясно. (приема се.)

Чл. 71. Третия държател, който не е лично длъженъ да плаща привилегируванитъ и ипотечнитъ върсии, може да се противи на продажбата, ако има въ областта други недвижими на длъжника ипотекувани за сжщия дългъ и находящи се въ владѣние на длъжника, като поиска да се разчистятъ по-напредъ върсиитъ съ находящитъ сѣ въ владѣние на длъжника ипотекувани недвижими.

Презъ времето на това расправяние се отлага продажбата на недвижимото, което се намира въ владѣние на третия държател (приема се.)

Чл. 72. Напущание на ипотекуванъ недвижимъ имотъ може да прави всякий третия държател, който не е лично задълженъ за дълга и който е правоспособенъ да отчуждава.

Това напущание не поврежда ипотекиитъ на третия държател, кснто сж редовно вписани върху сжщото недвижимо. (приема се.)

Чл. 73. Напущанието на недвижимото отъ страна на третия държател може да стане даже и когато той е призналъ обизателствата на длъжника и се осъди въ това свое качество само.

Догдъ присъждане не е станало на послѣдния наддавачъ, въ случай на публична проданъ съ наддаване, напущанието не бръка на третия държател да си земе пакъ не-

движимото, като плати всички дългъ, съгласно съ чл. 69, и разноситѣ. (приема се.)

Чл. 74. Напуцанието се извършва чрезъ заявление, дадено въ писалището на компетентното съдилище, което дава за него засвидѣтелствование на заявителя.

По искание на която и да било отъ интересующитѣ се страни, съдилището назначава настойникъ на напустнатото недвижимо, противъ когото ще се преслѣдува продажбата, съгласно съ правилата за принудителното изпълнение.

Третий държател е пазачъ на напустнатото недвижимо, догдѣ се назначи настойникъ.

В. Нейцовъ: За да бѣде по-ясно и по-граматически, предлагамъ въ втората алинея да се каже: «съдилището назначава на напустнатото недвижимо настойникъ.» Това е ясно. (приема се.)

Чл. 75. Служебноститѣ, ипотекиѣ и други вѣщни права, които третий държател е ималъ върху недвижимото, ако то се напустне или продаде, добиватъ изново силата си, която сж имали за третий държател преди да е билъ станалъ притѣжател на недвижимото. (приема се.)

Чл. 76. Третий държател е отговоренъ за повредитѣ, причинени на недвижимото по негова тяжка погрѣшка въ врѣда на ипотечнитѣ вѣрители, и не може да има противъ тѣхъ никое право да иска да задържи разноситѣ си за улучшения, които направилъ на недвижимото, слѣдъ като станало негово притѣжание, освѣнь само едно количество равно на повечето стойность, която би добило недвижимото послѣдствие на тия разноси.

В. Нейцовъ: Да не речать, че слѣпшката слѣдимъ преводителтъ, да се каже: „които е направилъ,“ а не „които направилъ,“ че това е по еврейска граматика. (приема се.)

Чл. 77. Плодоветѣ на ипотекуваното недвижимо не могатъ да се трѣсятъ отъ третий държател, освѣнь само за врѣмето слѣдъ поканванието, което му се отпрати, да плати или да напустне недвижимото; а ако почнатитѣ преслѣдвания се изоставятъ въ разстояние на една година, тогава плодетъ не могатъ да се трѣсятъ освѣнь за времето слѣдъ подновяванието на поканванието. (приема се.)

Чл. 78. Третий държател, който плати привилегирований и ипотечний дългъ, или напустне недвижимото, или претърпи отчуждението му, има право да трѣси обезщетение отъ първоначалний длъжникъ. (приема се.)

Чл. 79. Ако третий държател на ипотекуваното недвижимо дължи за придобиванieto на това недвижимо една сума, която е достатъчна да наплати всичкитѣ вѣрители вписани противъ предшествующитѣ притѣжатели, или, даже и когато суммата не е достатъчна, ако всичкитѣ вѣрители сж съгласни да се наплатятъ съ тая сума съразмѣрно съ вѣреснитѣ си съ задлъжение да освободятъ недвижимото отъ всички привелегии и ипотеки, въ такъвъ случай третий държател не може да отбѣгне плащанието съ предложение да напустне недвижимото, а е длъженъ да плати това което дължи съгласно съ обязательството си. (приема се.)

ГЛАВА ПЕТА.

За угасванието на привилегиитѣ и ипотекиѣ.

Чл. 80. — Привилегиитѣ и ипотекиѣ угасватъ:

1° Чрезъ угасванието на обязательството;

2° Чрезъ отказванието на вѣрителя;

3° Чрезъ отчуждението на недвижимий имотъ, по съдебно изпълнение;

4° Чрезъ изпълнението на формалноститѣ за разчистване на недвижими имоти отъ привилегии и ипотеки ;

5° Чрезъ просрочване. (Приема се.)

Чл. 81. — Просрочването относително до недвижими, които сж още притѣжание на длъжника, се добива съ просрочването на вѣрсията ; а относително до недвижими, които сж въ владѣние на третия държател, просрочването въ всякой случай се добива съ истичането на времето опредѣлено за общото просрочване на вѣщни искове.

Предсѣд. : Комисията предлага вмѣсто «общото просрочване» да се каже «петнадесетъ годишното просрочване». (Приема се.)

Чл. 82. — Всички законодателни распорѣждания противни на настоящия законъ се отминаятъ.

Обаче това постановление не нарушава никакъ распорѣжданията на Морско-търговскитѣ закони, относително до корабитѣ въобще. (Приема се.)

В Нейчовъ : Тукъ излиза едно обстоятелство на явѣ : нѣкои желанія може да има станали и преди тоя законъ : да ли всички съгласени ипотеки и привилегии, съгласени преди тоя законъ да е билъ въ сила, трѣба да се туратъ подъ неговитѣ условия ?

Дир. Саллабаишевъ : На запитването на г. Нейчова отговара слѣдующия отдѣлъ *Временни распорѣждания*. (Смѣхъ.)

Временни распорѣждания.

Чл. 83. — Догдѣ се съставятъ и почижтъ да дѣйствуватъ поземелнитѣ книги, които ще се основжтъ съ особенъ законъ, всички вписвания относително до ипотеки, както и относително до привилегии, показани въ членъ 16 на настоящия законъ, ще стоятъ въ временни ипотечни книги, които ще се държатъ при всяко околийско сждилище въ областта. (Приема се.)

Чл. 85. — Всякой, който има придобити или придобие привилегия, която изисква вписване, или ипотека до деня, въ който влѣзе въ изпълнение настоящия законъ, трѣбува въ разстояние на шесть мѣсеца, откажъ влѣзе въ изпълнение тоя законъ, да впише привилегията си или ипотека си въ ипотечната книга на Околийското Сждилище, въ Окржжността на което лѣжи недвижимото, върху което е придобилъ привилегия или ипотека.

Само привилегията показана въ чл. 16 подлѣжи задължително на вписване.

Предсѣд. : Комисията прави тия поправки въ члена : намѣсто «всякой който има придобити» — «който е придобилъ» ; намѣсто «трѣбува» — «длъженъ е» ; намѣсто „влѣзе въ изпълнение“ — «влѣзе въ сила». (Приема се.)

В. Нейчовъ : Какъ се разбира тукъ : да ли съ тоя членъ на закона се даватъ нови атрибуции на окол. сждници, или се разбира, че тѣ сж предвидени отъ Ор. Уставъ.

Дир. Саллабаишевъ : Настоящия законъ не рѣшава тоя въпросъ. Той ще бжде рѣшенъ въ оня законъ, който ще урѣди държането на поземелнитѣ книги. Незная тогава Обл. Събрание какъ ще гласува оня законъ за поземелнитѣ книги : да ли ще дѣде тая компетенция на окол. сждници, или ще я възложи на окр. сждилища исклучително.

За това тоя законопроектъ се ограничава върху тоя въпросъ. Сега съставянето на актоветѣ дѣ ще става всежде се говори : предъ *компетентното сждилище*. Тоя въпросъ дѣ ще се съставятъ актоветѣ остава висащъ, като се мисли, че именно тамъ трѣба да ставатъ ипотеки дѣто въобще ще става препродаването на имотитѣ. Колкото за ипотечнитѣ книги, тѣ всекога ще се държатъ при окол. сждилища. Сега човѣкъ който и

ма такъв актъ нѣма освѣнъ да се отнесе предъ окол. сѣдникъ, който щомъ види тоя актъ просто го вписва.

В. Нейцовъ: Г. Дир. доста добръ расправи работата, защото и азъ не мислехъ, че това е въ атрибуциитѣ на окол. сѣдници. Колкото за държанието на книгитѣ, тѣ могатъ да ги държатъ. Но тѣ получаватъ опредѣлена заплата и е извѣстенъ кръгътъ на дѣйствиата имъ. Тукъ имъ се предписва повече длъжностъ: кой ще ги възнаграждава за повечето? Когато услужватъ на хората, трѣба да знаятъ какво и кой ще имъ плаща. Ако не за окол. сѣдници трѣба да се отбие нѣщо отъ мааша на окръжнитѣ.

Дир. Саллабашевъ: За възнаграждението на държателитѣ на книгитѣ предвижда чл. 114 най-послѣ.

Чл. 85. Привилегиитѣ и ипотекиитѣ, които съгласно съ предидущий членъ се впишатъ въ ипотечнитѣ книги, ще запазятъ реда, който сѣ имали споредъ законитѣ или актоветѣ, които служатъ за основа на привилегиитѣ и ипотекиитѣ. (приема се.)

Чл. 86. Ако нѣкой вѣрителъ не впише привилегията си, съгласно съ 84 членъ, въ ипотечната книга, привилегията му слѣдъ истичанието на шесть-мѣсечний срокъ не може вече да има сила отпослѣ освѣнъ като ипотека, която ще има редъ отъ датата на вписването ѝ. (приема се.)

Чл. 87. Сѣщо и ипотекиитѣ, за които се каза въ 84 членъ, ако въ шестимѣсечний срокъ се не впишатъ въ ипотечнитѣ книги, не ще иматъ отпослѣ редъ, освѣнъ отъ датата на вписването си. (приема се.)

Чл. 88. Всякой, който отъ деня на влизанието въ изпълнение на настоящий законъ догдѣ се основатъ и почнатъ да дѣйствуватъ поземелнитѣ книги, придобие привилегия, която подлѣжи на вписване, или ипотека трѣба да впише привилегията си или ипотека си въ временнитѣ ипотечни книги, съобразно съ членове 16, 26 и 38 на тоя законъ.

Въ противенъ случай, той ще има само право за ипотека, която ще може да стане дѣйствителна само слѣдъ вписването ѝ. (приема се.)

За вписванията въ ипотечнитѣ книги.

Чл. 89. За вписванията на привилегиитѣ и ипотекиитѣ въ временнитѣ ипотечни книги, всякой, който има право на привилегия или ипотека, както се каза въ членове 84 и 88, длъженъ е да представи въ надлѣжното писалище на ипотечнитѣ книги публичний документъ или частноподписаный актъ, на който се основава привилегията или ипотека заедно съ двѣ еднакви съдържки (*borderaux*), подписани отъ вѣрителя, които трѣба да съдържаватъ:

1-о Датата на представяннето имъ;

2-о Името, бащиното име и презимето и мѣстожителството или мѣстопрѣбиването на вѣрителя, както и професията му ако има;

3-о Името, бащиното име и презимето и мѣстожителството на длъжника, както и професията му, ако има;

4-о Датата на документа или акта, на който се основава привилегията или ипотека, отъ какво е естество, и отъ кое сѣдилище е съставенъ или потвърденъ документътъ или актътъ;

5-о Съкращено описание на отяготеното съ привилегия или ипотека недвижимо, съ означение на естеството му, на общината, въ окръжността на която лѣжи, на кадастралното му нумеро, ако има, и на туй най-малко отъ границитѣ му;

6-о Датата и номерото на документа за притѣжаніе и отъ какво естество е той;
7-о Дължимата сума, за която станъ вписванието, лихвата и ако има, както и сроковетъ за исплащаніе, написани словомъ и съ числа.

Освѣнъ тия вѣрители трѣба да си избере мѣстожителство на опредѣлено мѣсто при означено лице въ окръжността на окръжното гражданско сѣдилище, отъ което зависи околийското сѣдилище и да забѣлжи избраното си мѣстожителство подъ подписа си въ съдръжкитѣ.

Съдръжкитѣ (bordereaux) трѣба да се пишѣтъ на здрава книга отъ цѣль листъ и да носи всякоя една отъ тѣхъ тимбра по двадесетъ пари.

В. Нейчовъ: Думитѣ „отъ което зависи околийското сѣдилище“ много пречѣтъ на слуха, трѣба да се промѣнатъ, защото иначе ще олашимъ окол. сѣдници да мислятъ, че сѣ подчинени.

Дир. Саллабангъ: Не е излишно да се каже тѣй, разбира се, че онова окол. сѣдилище което се намѣрва въ окръжността на извѣстно окр. сѣдилище. При това даже то зависи отъ окръжното, чини ми се окол. сѣдилище де нѣйде зависи отъ окръжното. Незная да ли може да бърка тая дума *зависи*. Г. Нейчовъ ако представи друга редакция която да изражава същата мисль, азъ се съгласявамъ да се измѣни.

В. Нейчовъ: Да се махне само думата «зависи», може да се каже въ тоя смисль. . . . «окр. сѣдилище *въ което дѣйствува окол. сѣдилище*».

Предсѣд.: Настояватъ ли да се поправи?

В. Нейчовъ: Ако бѣше на мѣстото си тая дума нѣмаше да настоявамъ. Но мисля всѣки ще се съгласи, че не ѝ е мѣстото тамъ.

(Приема се члена съ поправката на г. Нейчова.)

Чл. 90. — Държателятъ на ипотечнитѣ книги, като извърши безъ отлаганіе исканото вписване, поврѣща на просителя една отъ дѣтѣ съдръжки (bordereaux), като засвидѣтелствува отдолу на нея извършеното вписване съ датата и номерото му по рѣдъ, както и номерото на вписницата (листа на главната ипотечна книга, въ който е станало вписванието). (Приема се.)

Чл. 91. — Странитѣ могатъ да поискатъ да се впишѣтъ въ временнитѣ ипотечни книги забѣлжки:

1° За поправки на пропусканія и погрѣшки въ съчинението на книгята.

Такива поправки обаче, ако се отнасятъ до пропусканія и погрѣшки направени отъ странитѣ, немогѣтъ да станатъ освѣнъ само на основание на публиченъ документъ или частноподписанъ актъ въ изискуемитѣ отъ закона форми, отъ който да се вижда ясно съгласието на странитѣ, или на основание на сѣдебно рѣшение, неподлѣжаще вече на никакъ правно срѣдство.

При това, ако тия поправки се отнасятъ до пропусканія и погрѣшки, по причина на които привилегията или ипотека е била недѣйствителна, привилегията или ипотека добива сила само отъ датата на вписванията на поправкитѣ.

2° Измѣненія на мѣстожителство и на избрано мѣстожителство.

3° Намаляване на привилегируванитѣ или ипотечнитѣ вѣрсии или на освобождение отъ ипотека на пѣкоя частъ отъ ипотекуванитѣ недвижими, и всяко измѣнение относително до привилегията или ипотека за срока, за лихвата или за друго условие.

За забѣлжки на тия измѣненія, показани въ номеро 3° на тоя членъ, просителятъ е длъженъ да представи документъ или частноподписанъ актъ, какъвто се изисква за пър-

воначалнитѣ вписвания, или окончателно съдебно рѣшение, неподлъжаще на никое правно срѣдство. (Приема се.)

Чл. 92. — Въ временнитѣ ипотечни книги се вписватъ сѣщо и подновявания и заличавания на привилегии и ипотеки съгласно съ закона. (Приема се.)

Чл. 93. — Разносикѣ за всякое вписване на привилегия или ипотека и на забѣлѣжка, както и за подновяване и заличаване, се плащатъ отъ страната, която иска вписването, като оставятъ запазени правата ѣ спорѣдъ закона. (Приема се.)

Чл. 94. — Пропущанieto на една или повече отъ формалноститѣ предписани отъ закона за различнитѣ вписвания навлича ничтожество на вписването, ако отъ пропушанieto послѣдува нѣкоя поврѣда на трете лице.

Предсѣд. : Въ тоя членъ преди думата «ако», комисията прибавя — «само». (Приема се.)

Чл. 95. — Ако въ времето когато се поиска вписване на ипотека сѣществува нѣкоя тѣжба противъ притѣжатели на ипотекуваното недвижимо и тѣжбата има за предметъ това недвижимо, вписването ще се отложи догдѣ се пресѣди спорѣтъ за недвижимото.

Това спиране ще стая по писмено заявление отъ истца въ тѣжбата. (Приема се.)

Чл. 96. — Ако нѣкой притѣжателъ продаде недвижимото си, което е ипотекувалъ или ипотекува отпослѣ преди преписването на недвижимото на името на купувача, а въ единъ и сѣщій день се извърши и преписването на недвижимото на името на купувача и вписването на ипотеката, въ такъвъ случай вписването на ипотеката ще се счита да е станало слѣдъ преписването на недвижимото на името на купувача, като оставятъ запазени правата на ипотечний вѣрителъ споредъ закона.

Предсѣд. : Комисията заличава тоя членъ.

Дир. Саллабашевъ : Не съмъ противенъ.

Предсѣд. : Има ли възражение за отхвърлянето на члена? (Нѣма.)

§ 2.

За временнитѣ ипотечни книги.

Чл. 97. — Временнитѣ ипотечни книги при всяко околийско сѣдилище ще състоятъ :

1° Отъ единъ дневникъ, въ който ще се вписватъ протоколарно по хронологически рѣдъ и по нумера на рѣдъ исканията за всякакви дозволени отъ закона вписвания и извършенитѣ дѣла.

2° Отъ една главна ипотечна книга.

Въ главната ипотечна книга ще се отвара за всякои недвижими, върху които за пръвъ пѣтъ се поиска вписване на привилегия или ипотека, по една вписница (отдѣленъ листъ), въ която ще се вписватъ на рѣдъ на исканията за вписване, всички послѣдующи привилегии или ипотеки върху сѣщитѣ недвижими и всички относѣщи се до тѣхъ залѣлѣжки, подновявания и заличавания.

3° Отъ единъ азбученъ показателъ на имената на всякой вписанъ въ ипотечната книга притѣжателъ на недвижими, отяготени съ привилегии или ипотеки, заедно съ означение на Общината, въ която лѣжатъ недвижимитѣ и на номерото на вписницата (листъ, въ който сѣ вписани привилегиятѣ или ипотеки). (Приема се.)

Чл. 98. Тия книги ще се приготвятъ отъ Дирекцията на Правосѣдието съ потрѣбнитѣ подробни наставления за дръжанието имъ, и всякоя една отъ тѣхъ, ще се нумерува и на крайната страница ще се подпише отъ предсѣдателя на надлъжното окръжно граж-

данско съдилище съ приложение на съдилищниятъ печатъ, а на първата страница на всякоя една отъ тѣхъ ще се забѣлѣзва името на околийското съдилище, на което ще се прати, и числото словомъ на листоветѣ, които съдържава.

Единъ публично-административенъ правилникъ ще опредѣли правилата за държанието на временнитѣ ипотечни книги. (приема се.)

Чл. 99. Околийскитѣ съдници сж натоварени съ държанието на временнитѣ ипотечни книги, всякой въ своята окръжностъ.

Въ качеството на държателъ на ипотечнитѣ книги всякой околийскій съдникъ ще бѣде снабденъ съ особенъ печатъ. (приема се.)

Чл. 100. Държателътъ на ипотечнитѣ книги е длъженъ да пази тия книги и да има грижа, щото въ негово отсъствие, или въ отсъствие на законний му замѣстникъ, да не може никой да ги отвари, нито да се забѣлѣзва или измѣнява въ тѣхъ нѣщо. (приема се.)

Чл. 101. Държателътъ на ипотечнитѣ книги е длъженъ да вмѣства вписванията и забѣлѣжкитѣ, които се позволяватъ отъ закона, точно и по хронологически редъ и по нумера на редъ, и да пази внимателно придаденитѣ му книжа относително до вписванията. (приема се.)

Чл. 102. Писменнитѣ дѣла извършени отъ държателитѣ на ипотечнитѣ книги, до колкото не надминуватъ опредѣленитѣ отъ закона граници, иматъ сила на автентични документи. (приема се.)

Чл. 103. Ипотечнитѣ книги сж публични. Всякой подъ надзоръ на държателя имъ има право да види въ тѣхъ каквото му трѣба и да си извади забѣлѣжки; нъ въ никой случай тия книги не могатъ за тая цѣль да се премѣщатъ. (приема се.)

Чл. 104. Държателътъ на ипотечнитѣ книги е длъженъ да дава на всякого, който поиска, вѣрна копия или точно извлечение отъ вписвания на привилегии или ипотеки върху нѣкое недвижимо.

Копиитѣ трѣба да съдържаватъ и всичкитѣ забѣлѣжки, които съдружаватъ вписванията. (приема се.)

Чл. 105. Ако върху опредѣленото отъ просителя недвижимо, за което се иска копия или извлѣчение отъ вписванията, не съществува вписана никоя привилегия или ипотека, държателътъ на ипотечнитѣ книги дава на просителя свидѣтелство, че не съществува нѣкое вписване върху това недвижимо. (приема се.)

Чл. 106. Всички копии, извлѣчения и свидѣтелства на държателя на ипотечнитѣ книги трѣба да носятъ подписа му и печата. (приема се.)

Чл. 107. За вписванията, забѣлѣжкитѣ, копиитѣ, извлѣченията, свидѣтелствата и други дѣйствиа относящи се до ипотечнитѣ книги ще се плаща споредъ особена тарифа, която ще се опредѣли въ § 3. (приема се.)

Чл. 108. Държателътъ на ипотечнитѣ книги е отговоренъ за загубитѣ, които произлѣзатъ за странитѣ:

1-о Ако безъ законна причина е отхвърлилъ или отложилъ вмѣстванieto на вписването;

2-о Ако противъ закона не е вмѣстилъ въ ипотечнитѣ книги исканитѣ вписвания или не ги е вписалъ съгласно съ закона;

3-о Ако издаденитѣ отъ него копии или извлѣчения не сж съгласни съ съдържанието на ипотечната книга или ако издаденото свидѣтелство е противно на истината. (приема се.)

Чл. 109. Прокурорътъ при окръжното съдилище, самъ или чрезъ замѣстникитѣ си, всякога когато намѣри за нужно, може да преглѣда ипотечнитѣ книги, които се държатъ

въ окръжността на неговото вѣдомство, и, ако намѣри нѣкоя нередовностъ въ държаніе-то имъ, да преслѣдува дисциплинарно държателитѣ имъ. (приема се.)

§ 3. За правата които има да ся плащатъ.

Чл. 110. Право за ипотека се плаща по половина на сто върху суммата на ипотечната вересия.

Това право ще се зима, когато се представятъ странитѣ да заявегъ съгласието си за ипотека, или когато се потвърждава чуждестраненъ документъ или частноподписанъ актъ за ипотека.

Право за съставление документъ или за потвърждение на актъ, съ който се съглашава привилегия, се плаща съгласно съ закона за митата.

Тия права се зиматъ въ полза на Областний Ковчегъ.

В. Нейцовъ: Въ члена се разбира половина на сто да се взема, т. е. ако е вересията 100 гр. да се вземе 50 гр.

Дир. Саллабашевъ: Половина процентъ е 20 пари . . . (смѣхъ).

Т. Кесяковъ: Огъ какъ се взема половина на сто ипотечно право, тогава да се взема и право за съставяние на документи ще бѣде много. Предлагамъ второто право да се заличи.

Дир. Саллабашевъ: Азъ мисля, за тоя трудъ трѣба да се плаща на съдилището особено защото пакъ всѣки ще отива при съдилището да прави актоветѣ да му занема времето. Трѣба да се прави малко разлика между едно и друго право и тая разлика предвижда главний законъ за митата.

Т. Кесяковъ: Тогава не разбирамъ за какво друго ще се взема половината на сто? Право за ипотека се взема $\frac{1}{2}\%$, но трѣбало още и за съставяние или за потвърждение? Трѣба да се стрѣмимъ да улѣсняваме ония които праватъ ипотеки.

В. Нейцовъ: Г. Директорътъ расправи, че $\frac{1}{2}\%$ се взима за ипотечно право, а за съставяние на документи или за потвърждение се взема правото опредѣлено въ закона за митата.

Предсѣд.: Настоява ли г. Кесяковъ на предложението си? (Кесяковъ: настоявамъ) Подкрѣпа ли се предложението на г. Кесякова да се заличи 3-та алинея на тоя членъ? (подкрѣпа се) Които сж за него да станатъ прави. (пада.) Които приематъ членътъ както е да станатъ прави. (пада.)

К. Калчевъ: Не разумѣвамъ, че членътъ, най-важний членъ, да падне. Единъ човѣкъ за да си състави документъ или за потвърждение на акта отива при съдилището накарва нотарътъ да му направи това, разбира се и трѣба да плати нѣщо за редижиранieto. (гласове: второ гласуване.)

Предсѣд.: Има ли съмнѣние въ първото гласуване? (има.) Които сж за членъ 110. да станатъ прави. (приема се.)

Чл. 111. За всяко първоначално вписване, за всяко подновяване и за всѣко усѣжване на ипотека, както и за всяко вписване на нѣкоя забѣлѣжка по искание на странитѣ, се плаща:

За сума до три хиляди гроша златни по три гроша.

За сума отъ три хиляди гроша до десетъ гроша златни по шестъ гроша.

За сума отъ десетъ хиляди до двадесетъ хиляди гроша златни, по десетъ гроша.

За сума нагоръ отъ двадесетъ хиляди гроша златни по педнаесетъ гроша. (приема се)

Чл. 112. За всяко заличаване на привилегия или ипотека до сума отъ три хиляди гроша златни се плаща по единъ грошъ, а за сума по-горѣ отъ три хиляди гроша по четири гроша. (приема се.)

Чл. 113. За всякоя копия, за всяко извлѣчение и за всяко свидетелство, издадени, споредъ членове 104 и 105 по четири гроша златни. (приема се.)

Чл. 114. Правата предвидени въ членове 111, 112 и 113 ще се зематъ въ полза на държателя по ипотечнитъ книги като възнаграждение.

Плащанieto на тия права ще се удостоверява чрезъ двообразни свидетелства на нетимбрувана книга, отъ които едното, което ще остане на връзката ще се подписва отъ който плаща, а другото подписано отъ който зима, ще се предава на лицето, което е платило.

Земледѣлческитъ каси се освобождаватъ отъ плащанieto на тия права.

А. Хитовъ: Ако и да съмъ отъ комисията, но пакъ ще кажа нѣколко слова за тоя членъ. Споредъ тоя членъ правата остагъ като за възнаграждение труда за държаніе книгитъ въ окол. сѣдилища. Тѣ обаче сж учрѣждени които иматъ поддръжка, не сж съ контрактъ да се опредѣлява работата която трѣба да вършатъ сръщу известната имъ заплата та ако имъ се прибави повече работа отъ предвидената, да имъ се прибави и на платата. По-добре ще бѣде, намѣсто да даваме особенъ доходъ на окол. сѣдилища или на други, да се махне тоя членъ или да се поправи първата алинея така: „ще се взематъ въ полза на обл. ковчегъ.“

Предсѣд.: Г. Хитовъ прави поправка, щото . . . г. Нейчовъ има думата.

В. Нейчовъ: Искамъ едно нѣщо да забѣлѣжа. Г. Директорътъ на Правосѣдието преди малко посочи на тоя членъ, че ще се възнаграждаватъ държателитъ на книгитъ. Незная авторитъ на законопроекта какъ сж мислили за цифрата на тоя доходъ; да ли той ще бѣде твърдъ малкъ, та да остава на сѣдилищата като за поощрение въ службата имъ, или той ще бѣде голъмъ приходъ за обл. ковчегъ. На всѣки начинъ ще бѣде малко достолѣпно чиновникътъ който върши държавна работа да взема особно възнаграждение за тоя малкъ трудъ. За това забѣлѣжката на г. Хитова ми се вижда умѣстна.

Предсѣд.: Подкрѣпа ли се поправката на г. Хитова? (подкрѣпа се.) Които сж за члена съ поправката да станатъ прави. (приема се.)

Чл. 115. — Държател на ипотечна книга, който земе право повече отъ колкото се пада споредъ тоя законъ, ще се наказва съгласно съ наказателний законъ. (Приема се.)

Предсѣд.: Второто гласуване свършва; желае ли Обл. Събрание да пристѣпимъ къмъ третото гласуване? (Желае).

Иска ли нѣкой думата да говори?

Г. Караджовъ: Азъ ще направа поправка въ 110 чл., който стана 109 на мѣсто „половина“ да се приеме „10 пари на стотѣхъ.“ Ако суммата е 500 лири, би трѣбало да се плати 2,5 лири, а то ще бѣде много, за това да се приеме по 10 п. на стотѣхъ.

С. Бобчевъ: Предложението на г. Караджова ми се види на мѣсто и станахъ да го подкрѣпамъ. Цѣльта на закона е да улесни работата по ипотекитъ, да се подигне кредитътъ на онай верига която свързва клоноветъ на економическото повдиганіе въ страната. Азъ подкрѣпамъ предложението на г. Караджова.

Дир. Саллабашовъ: Азъ съмъ съгласенъ съ поправката на г. Караджова.

Т. Кесляковъ: Азъ пакъ ще повтора първата си забѣлѣжка. Отдавна ми се възрази отъ г. Нейчова, трѣбало да се взема нѣщо когато става вписването на ипотекитъ.

111 чл. расправя което се взема за вписването на книгитѣ, а другия може да се земе правото за ипотека само $\frac{1}{4}\%$. Слѣдователно вземанieto на това разумѣва всичко; което ся излага относително акта за ипотека трѣба да излиза безплатно. За това 3-та алинея да се заличи на 110 чл.

С. Бобчевъ: Ще си позволя да забѣлежа нѣщо по поводъ на думитѣ на г. Кесякова. Той иска именно да се махне послѣдната алинея на 110 чл. да се не плаща за потвърждение актовѣтъ, на които се съгласяватъ ипотекитъ. Това е обаче друго нѣщо, а пакъ вписването на ипотекитъ е съвсѣмъ друго. (Кесяковъ: вписването е по-долу!) Разбирамъ, 119 чл. говори за съставянieto на акта което може да стане месецъ напредъ, а вписването по-послѣ, и всѣкога ще се държи отдѣлна смѣтка: когато се състави актътъ и вписването му, — това сж двѣ съвсѣмъ различни работи, на други мѣста съ различни бери. Човѣкъ отива до надлѣжния службашъ, че кжщата залага, да му се потвърди да стане автентиченъ актътъ. Може ли да не плати нищо? Това не може. Послѣ, минава се една недѣля, оня вѣрителъ който спечелилъ тая ипотека, подиръ месецъ, се явява въ сжщото сждилище и иска да се внише ипотека му въ книгитѣ, а това е друго дѣйствие, за него ще му се вземе $\frac{1}{4}\%$. Ипотечното право пакъ е съвсѣмъ друго нѣщо.

Т. Кесяковъ: Бихъ се съгласилъ съ г. Бобчева, ако бѣше тѣй. На гражд. сждилище когато ще се представи човѣкъ да си потвърди документътъ, именно тогава става и ипотека, а слѣдъ 6 месеци може да стане само вписването и'. Въ първия случай чиновникътъ ще вземе едно право което се опредѣлява отъ 110 чл. Слѣдователно то е самото потвърждение предъ сждилището, имейно за него ще се взема $\frac{1}{4}\%$, а за вписването въ книгитѣ сжществува друго право което опредѣля 111 чл. Тѣй щото както каза и г. Бобчевъ пакъ двѣ мита ще се взиматъ: при първия пжтъ — $\frac{1}{4}\%$, а при втория — отъ 1000 до 3000 гр. колко. Слѣдователно има двѣ мита и третото не трѣба. За потвърждение да се плаща, а послѣ и за вписването спор. 111 чл. не трѣба, че това едно и сжщо право значи да се взема два пжти. Документътъ който ще стане и покаже съгласие между двамъ, оня който ипотекува и вѣрителътъ, за тоя актъ се взема $\frac{1}{4}\%$. Прочее да се заличи третата алинея на 110 чл.

С. Бобчевъ: Ако се приеме предложението на г. Кесякова пакъ тѣй, което се пише тукъ, ще остане дѣйствующе. Имаме законъ, който казва, че за съставяние на актове да се взема толко и толко спорѣдъ количеството. И тукъ не трѣба да се отмахне тая алинея, че служи за яснота въ тоя случай. Колкото за правото за ипотека взема се пакъ, тя излиза съ вземание право за вписването, че има три обрѣменения само за единъ актъ. Това обаче не е тѣй. Правото за ипотека не е за труда, който прави сждникътъ, то е съвсѣмъ за друго. Цѣльта на туй даване е че по тоя начинъ гарантира се на човѣка имотътъ, запазватъ се интереситѣ на частнитѣ лица съ такъвъ начинъ и поддържа се кредитътъ съ това. Това е главно, че правителството прави такъва добрина, улучшава кредитътъ и движението на имотитѣ. Колкото за труда то е правото което предвижда членъ 111 който казва, че «за всѣко вписване първоначално, всѣко подновяване» и пр. се плаща за сума до 3000 гр. златни по 3 гр.» и т. н. Колкото за правото за съставянieto на актовѣтъ, то е отдѣлно нѣщо, което предвижда нашия особенъ законъ за митата.

Т. Кесяковъ: Азъ настоявамъ толко повече на предложението си, като послѣднитѣ думи на г. Бобчева ме накараха повече да удара не неговигѣ мотиви. Той каза че $\frac{1}{4}\%$ се взима данѣкъ за ипотека и — правителството се грижало за хората съ тая

мѣрка. Това обаче нѣма да го плати освѣнъ тоя, който ипотекува. Слѣдователно това е данъ на който ипотекува и за сѣдилището което извършва това дѣло. Това е данъ която тѣжи само върху имота на тоя който ипотекува. За това данъта за съставяние актоветѣ които направи сѣдилището, мисля доста е да бѣде $\frac{1}{4}\%$, именно, че ще прави актове всѣки и ще се взима и отъ оня който ще ипотекува. Слѣдователно да остане което се практикува е незаконно. Каза още г. Бобчевъ, че остава въ сила това право макаръ да се изхвърли отъ тукъ. Да, имаме на дневенъ рѣдъ законопроектъ за сѣдебно-то мито. Ако и не е тамъ казано трѣба да освободимъ отъ тоя вторий данъкъ хората. (гласове: изчерпанъ)

Я. Д. Матакиевъ: Отъ обясненията които даде г. Кесяковъ се убѣдихъ, че 3 алинея трѣба да остане, но той просто казва да се махне тая алинея и настоява. Въ коя държава не се взема право за потвърждение на актове? За съставяние на актове ако идатъ хората при адвокатинъ или прошенетаръ дава 3 и 5 рубли, а въ сѣдилището нетрѣбало да плати нищо! Така щото ако прави това сѣдилището безплатно тогава всѣки ще ходи тамъ да занимаватъ чиновницитѣ. Това не разбирамъ. Азъ предлагамъ въпросътъ изчерпанъ. (гласове: изчерпанъ, изчерпанъ.)

Предсѣд.: Настоява ли г. Кесяковъ на предложението си? (Кесяковъ: настоявамъ.)
Подкрѣпа ли се поправката на г. Кесякова? (не се подкрѣпа.)

Други поправки нѣма. Ще стане поименно гласувание.

Секр. Данчезъ: (чете списъкътъ.)

Антониади	за	Маджаровъ	за
Аристагесъ	за	Матѣевъ	отсѣт.
Аргириади	въздърж. се	Матакиевъ	за
Беневъ	за	Милковски	отсѣт.
Бракаловъ	въздърж.	Минковъ	за
Бобчевъ	за	Муфти	"
Величковъ	отсѣтствува	Наумовъ	"
Д-ръ Владосъ	"	Нейчовъ	отсѣт.
Герджиковъ	"	Пеневъ	за
Ев. Гешовъ	"	Петровъ	за
Митр. Григорий	въздърж.	Пѣевъ	"
Гуневъ	за	Рабинъ Ефенди	"
Д-ръ Дагоровъ	"	Саллабашевъ	"
Данчевъ	"	Д-ръ Странски	въздърж.
Димитровъ	отсѣтствува	Кюпрюлю Еф.	за
Величковъ	за	Д-ръ Стояновичъ	"
Д-ръ Жечевъ	за	Руселиевъ	въздърж.
Зухти Ефенди	за	Тонджоровъ	за
Д-ръ Калатиновъ	въздърж.	Фр. Райнолди	отсѣт.
Калчевъ	за	Хулусу	за
Караджовъ	"	Д-ръ Хахановъ	"
Кашеревъ	"	Хитовъ	"
Ковачовъ	"	Христовъ	"
Кьойбашиевъ	"	Чомаковъ	"
Консуловъ	"	Юруковъ	въздърж.
Кесяковъ	"	Герджиковъ	за
		Нейчовъ	за

Предсѣд.: Гласувать 44 представители: 37 сѣ за и 7 въздържани, законопроекта се приема.

Бракаловъ: Предлагамъ, г. председателю, да се затвори засѣданието. (гласове: прието.)

Предсѣд.: Подкрѣпа ли се това предложение? (подкрѣпа се) Който сѣ за него да станатъ прави. (приема се.) Моля г-да докладчицитѣ ако иматъ готови рапорти да излязатъ да ги прочетатъ.

Докл. Матакиевъ: (чете)

Рапортъ на Комисията за разглѣждане въпросътъ за сѣяннето оризъ въ Источна Румелия.

Г-не Предсѣдателю и Г-да Представители,

Комисията избрана отъ петтъхъ комисии на Събранието и натоварена да обсъди въпросътъ повдигнатъ въ Областното Събрание по поводъ на разискванието законопроекта за преобрѣщаніе чалтишкитѣ земи въ свободна собственостъ и по слѣдствие на предложението направено отъ Г-на Г. Пенева да се приложи единъ членъ въ законътъ, съ който да се запрѣщава изрично сѣяннето оризъ въ Областѣта — занима се съ този въпросъ и съ настоящий си рапортъ има честта да изложи своитѣ заключения, които сѣ слѣдующитѣ:

Понеже въпросътъ да ли да се узакони или отмѣни рѣшението на Областното Събрание отъ 1879 год. т. е да ли да се сѣе или не за напрѣдъ оризъ въ Областѣта е въпросъ отъ значителна важностъ, било отъ икономическа точка зрѣния, било отъ здравословна и изискува едно по-сериозно изучаване, както на самиятъ въпросъ тъй и на развитіе условия съ които той е свързанъ, тъй щото мѣркитѣ, които ще урѣди законодателната властъ да бждатъ въ гармония отъ една страна съ интереситѣ на населението и отъ друга съ основний законъ на Областѣта, който гарантира свободата на експлоатацията на земята, както това се вижда отъ 240 и 241 членове на Органическии Уставъ;

Понеже отъ друга страна законопроекта, съ който има да се занимае сега Събранието не се касае никакъ и е съвсѣмъ отдѣленъ отъ въпросътъ за сѣяннето на оризътъ, тъй като той имъ за цѣль да отмѣни само режимътъ на чалтицитѣ, като освободи земитѣ, които до сега сѣ подлѣжали на *служебността* да стоятъ чалтикъ въ извѣстни периоди отъ врѣме;

По тия причини, комисията е на мнѣние, че не е умѣстно да се турга въ този законъ, какъвто и да е членъ касателно до сѣяннето или не на оризътъ, а да се приематъ и узаконятъ само ония нѣща които той има за цѣль да урѣди.

Комисията, като е на мнѣние, че нейний мандатъ се касае само до тука, тя не се занима и не дава никакво заключение върху сѣщиятъ законопроектъ, който е разглѣданъ отъ бюджетарната комисия, която разбира се има и да защищава измѣненіята, които е направила въ него.

Тѣзи сѣ, Г-да, заключенията на комисията по този въпросъ.

Докладчикъ: *Я. Д. Матакиевъ*.

Пловдивъ 28 Ноември 1883 год.

Бракаловъ: Предлагамъ де се напечати рапортътъ, защото е отъ голѣма важностъ, съдържа материя която три год. рѣдомъ е произвеждала скандалъ. Предлагамъ да се напечата. (Гласове: Прието.)

Предсѣд.: Дневний рѣдъ на идущето засѣданието се нарѣжда тъй:

1) Разискване на бюджета.

2) Разискване въпросътъ за чалшицитѣ.

3) Запитване на г. Нейчова.

4) Запитване на Д-ра Стояновича.

Д. Хакановъ: Предлагамъ утрѣшното заседание да се почне на часа три. По-рано не може поради погребението на Митрополита.

Предсѣд.: Приема ли това предложение Обл. Събрание? (Гласове: не се приема.)

Бракаловъ: Азъ предлагамъ утрѣ да не стане заседание . . . (Гласове: не може!)
Ще докажа. Може би г. Товжоровъ не желае (Смѣхъ) но азъ ще оправдая предложението си и мисля събратията ми ще го подкрѣпятъ. Човѣкъ когато присѣтствува на такъва важна процесия и като се върни съ развълнувани чувства, да се занимае съ важни закони не може. Мисля трѣба да направимъ толкова намегъ на покойния старецъ да изгубимъ баремъ два часа. Повече имамъ причини за това, че се научихъ Частний Съвѣтъ още не е участвувалъ въ бюдж. комисия. За това други-денъ ако по-рано почнемъ ще наваксаме това което утрѣ ще изгубимъ.

Предсѣд.: Има двѣ предложения: едно отъ г. Хаканова да стане заседанието слѣдъ 3 часа, които сж за него да станатъ. (пада) Които сж за предложението на г. Бракалова утрѣ да няма заседание, да станатъ прави (приема се).

Ще стане провѣрка.

Секр. Данчевъ: (чете списъкътъ.)

Предсѣд.: Отсѣтствуватъ безъ отпущъкъ Ев. Гешовъ, Д-ръ Владо, Матеевъ и Милковскій.

Предсѣд.: (Звъни.) Засѣданието се закрива.

(Край въ 5 часа).

Председатель: *Д-ръ Странски.*

Подпредседатели: { *Б. Калчевъ.*
 { *Ив. Х. Петровъ.*

Секретари: { *Д-ръ Данчевъ.*
 { *Я. Русселиевъ.*

Стенографъ: *Ив. А. Шандаровъ.*